

Mee®bewegen

Sportnota 2020

Kaders van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid van
2013 tot en met 2020

Gemeente Maastricht

Voorwoord

Elke week beleven duizenden Maastrichtenaars het plezier van sporten. Sport en bewegen houdt je fit en gezond en zorgt voor ontmoeting en gezelligheid tussen mensen. Anderen genieten van het bewegen in de buitenlucht, of vinden juist het competitieve element van sport belangrijk. De strijd om winnen of verliezen, zorgen dat je de beste wordt of blijft. Welke reden je ook hebt om actief te zijn, Maastricht heeft iedereen wat te bieden. Regelmatig bezoek ik de sportactiviteiten en -organisaties in onze stad en telkens ben ik verrast door de diversiteit aan sporten in Maastricht.

Meebewegen en *meer bewegen*, dat is de titel van onze nieuwe sportnota. Een titel met twee werkwoorden die het hart van het nieuwe sportbeleid vormen. Meer bewegen spreekt voor zich: hoofddoel blijft om zoveel mogelijk mensen in Maastricht aan het sporten en bewegen te krijgen. *Meebewegen* staat voor de ambitie om iedereen in Maastricht de kans te geven om te genieten van sport en beweging. Daarnaast staat *meebewegen* voor de noodzaak om in te spelen op veranderingen op sportgebied in Nederland en Maastricht. Diverse ontwikkelingen en veranderende leefpatronen vragen om nieuwe antwoorden. Met deze sportnota in de hand bekijken we samen met verenigingen, commerciële sportaanbieders, partnerorganisaties en sporters, hoe we de Maastrichtse sportomgeving aantrekkelijk houden.

Om klaar te zijn voor de nieuwe werkelijkheid moeten we keuzes maken. We kiezen er voor om gericht te investeren in sport- en bewegingsstimulering, verenigingsondersteuning, accommodaties en sportparkmanagement. Soms zijn daarbij lastige keuzes noodzakelijk, maar daar lopen wij niet voor weg. We moeten samen op zoek naar oplossingen voor de ontwikkelingen waar we mee te maken krijgen. Dit alles met als doel om sport in Maastricht toekomstbestendig te maken. Als gemeente moeten wij in dit proces sportverenigingen, andere sportaanbieders en locaties met elkaar verbinden. De verenigingen zijn voor ons een onmisbare schakel, die we ondersteunen om vitaal te worden en te blijven.

Met deze sportnota leggen we de principes voor het toekomstige sportbeleid vast. Vervolgstep is om het nieuwe beleid uit te werken in een aantal uitvoeringsnota's met concrete maatregelen. Daarom is het van belang om nu het gesprek aan te gaan en samen de toekomst van de Maastrichtse sport te bepalen. Het is aan ons allen om samen te werken aan een duurzame sportieve toekomst, waarin iedere Maastrichtenaar kan blijven genieten van die zaken waar sport voor staat: plezier, ontmoeting en gezondheid.

Mei 2013

Gerdo van Grootheest

Wethouder Ruimtelijke Ordening, Natuur en Sport

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Inleiding	10
1 Sport en bewegen in Maastricht	11
1.1 Waarom sport en bewegen?	11
1.2 Terugblik naar sport- en beweegparticipatie 2004-2012	13
1.2.1. Resultaat sportdeelname	13
1.2.2. Resultaat beweegdeelname	14
1.2.3. Conclusie sport- en beweegparticipatie	15
1.3 Trends en ontwikkelingen	16
1.3.1. Veranderingen in sportvoorkeur	16
1.3.2. Demografische ontwikkelingen	18
1.3.3. Veranderende rol van de gemeente	18
1.3.4. Financiële ontwikkelingen (financiële paragraaf)	19
1.3.5. Conclusie	20
2 Sport en bewegen in 2020	21
2.1 Hoofddoelstelling sport- en beweegparticipatie	21
2.2 Pijler 1: Sport- en bewegingsstimulering	22
2.3 Pijler 2: Accommodaties	25
2.3.1. Buitensportaccommodaties	25
2.3.2. Multifunctioneel gebruik Stadion De Geusselt	27
2.3.3. Binnensportaccommodaties	29
2.3.4. Tarieven	33
2.3.5. Sport en bewegen in de openbare ruimte	35
2.3.6. Studentensport	39
2.4 Pijler 3: Sportparkmanagement	39
2.5 Pijler 4: Verenigingsondersteuning	41
2.6 De uitvoeringsnota's	44
3 Voorwaarden en uitgangspunten om onze ambities te verwezenlijken	45
3.1 Algemene voorwaarden en uitgangspunten	45
3.2 Sociale paragraaf	46
3.3 Onze uitvoeringsorganisatie 'Maastricht Sport'	46
3.4 Topsporters en sportevenementen	47
3.5 Zo communiceren we met de stad	47
Begrippen en definities	49
Literatuurlijst	50

Samenvatting

Sport is voor veel mensen een plezierige manier om hun vrije tijd door te brengen. Door sport ontmoeten mensen elkaar. Sport is belangrijk voor mens en maatschappij. Regelmatig sporten en bewegen vergroot het welzijn en de gezondheid van de sporter. Sport bevordert samenwerking, stelt normen en waarden en biedt mogelijkheden voor participatie en integratie.

De gemeente Maastricht wil ook de komende jaren blijven werken aan een verhoging van de sport- en beweegdeelname. Trends en ontwikkelingen vragen om een actualisatie van onze sportvisie. Het gaat hier vooral om de veranderingen van sportvoorkeur, demografische ontwikkelingen, de veranderende rol van de gemeente en de verslechterde financiële situatie.

De afgelopen jaren zijn in onze stad vele goede prestaties geleverd en investeringen gedaan, met als resultaat dat de sportdeelname in de lift zit. Maastricht heeft een inhaalslag gemaakt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De sportdeelname in Maastricht is in periode 2004 -2010 gegroeid naar 62% en komt meer en meer in lijn met de landelijke ontwikkeling en ontwikkeling in vergelijkbare steden. De sportdeelname van volwassenen ligt echter nog steeds relatief laag. Daarnaast zijn er grote verschillen in sportdeelname tussen buurten en leeftijdsgroepen. Inspanningen die de beweegdeelname bevorderen worden ook steeds belangrijker. Maastricht scoort in 2010 50% op de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB), 3 procentpunt lager dan vergelijkbare gemeenten en Nederland als geheel.

Veranderende sportomgeving

Wij zien dat andere manieren van sporten en bewegen in opkomst zijn waar zowel gemeenten als andere aanbieders van sport en bewegen de gevolgen van merken, in positieve en/of negatieve zin. Wij constateren ook dat sporters zich steeds meer opstellen als consument en minder als verenigingslid of verenigingsvrijwilliger. Door ontgroening en (dubbele) vergrijzing verandert de samenstelling van de Maastrichtse bevolking. Met name verenigingen, die traditioneel veel jeugdleden hebben, krijgen het zwaar nu het aantal jongeren afneemt. De grotere groep oudere sporters die resteert, heeft andere sportwensen en zal het gat dat de afnemende jeugd laat vallen bij verenigingen, waarschijnlijk niet invullen. En omdat ouderen traditioneel minder sporten in gemeentelijke accommodaties (met uitzondering van het zwembad), maar meer te vinden zijn bij andere (commerciële) aanbieders en in de openbare ruimte, heeft dit – in combinatie met de daling van het aantal jongeren – tot gevolg dat er minder behoefte is aan gemeentelijke accommodaties. De gemeente omarmt hierbij het toenemende particuliere initiatief en bevordert de publiek-private samenwerking.

De rol van de gemeente verandert eveneens en wordt met name die van een systeemregisseur. Kerntaken zijn dan het scheppen van de randvoorwaarden in de vorm van sportaccommodaties/sportvoorzieningen en activiteiten sport- en bewegingsstimulering, het geven van informatie en advies in de vorm van verenigingsondersteuning en het in contact brengen van partijen. De gemeente wordt minder aanspreekbaar op alle problemen van verenigingen en sporters. Daarbij wordt, net zoals op de andere beleidsterreinen, meer uitgegaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid.

En - last but not least - is er sprake van een structureel exploitatietekort op de gemeentelijke sportbegroting. Wij willen toewerken naar het (beter) in balans brengen van de inkomsten en de uitgaven. Dit houdt tevens in dat wij kritisch moeten gaan kijken naar de tarieven van de binnen- en buitensportaccommodaties.

Toekomstbestendig sportbeleid

De Sportnota 2020 “*Mee@bewegen*” geeft concrete invulling aan een toekomstbestendig beleid voor sport en bewegen in Maastricht, rekening houdend met de hiervoor geschetste trends en ontwikkelingen. Daarbij hanteren wij een integrale aanpak van sport en bewegen, gezondheid, onderwijs, sociale participatie, zorg, doelgroepenbeleid, toegankelijkheid, inzet op wijk/buurtniveau, spreiding van de accommodaties en het streven naar sterke, vitale verenigingen. En *samen* met alle betrokken partijen in Maastricht willen wij blijven werken aan het realiseren van de hoofddoelstelling.

De hiervoor genoemde trends en ontwikkelingen werpen vraagstukken op, waarop wij keuzes moeten maken. Deze keuzes worden gemaakt in de 4 pijlers van ons sport- en beweegbeleid:

1. Sport- en bewegingsstimulering
2. Accommodaties
3. Sportparkmanagement
4. Verenigingsondersteuning.

Op dit moment kunnen wij echter nog niet op alles een antwoord bieden, zodat in deze nota ook een viertal uitvoeringsnota's worden aangekondigd.

Binnen alle pijlers werken we samen met interne en externe partners, zowel in de rol van regisseur als netwerkpartner. Het toekomstbestendig sport- en beweegbeleid waar wij gezamenlijk naar toewerken, kenmerkt zich door:

- Hogere sport- en beweegparticipatie
- Grotere bijdrage aan maatschappelijke doelen: gezondheid, sociale cohesie, (jeugd)welzijn, leefbaarheid, onderwijs, cultuur, werkgelegenheid en economie
- Hoogwaardige samenwerking en slimme verbindingen
- Efficiënte verhuur en dienstverlening
- Sanering binnen- en buitensportaccommodaties
- Eerlijke en simpele tarievenstructuur
- Vitale verenigingen
- Tevreden klanten
- Sportbegroting beter in balans

Overzicht van de hoofddoelstelling, de belangrijkste kaders per pijler en de uitvoeringsnota's

Hoofddoelstelling Sportnota 2020 t.a.v. sport- en beweegparticipatie

- In 2020 moet de (gemiddelde) sportparticipatie (RSO) in Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten zijn gekomen en minimaal 65% bedragen.
- In 2020 moet de (gemiddelde) beweegparticipatie (NNGB) in Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten zijn gekomen en minimaal 53% bedragen.

Pijler 1: Sport- en bewegingsstimulering

Doelen

- Voor (nagenoeg) elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is. Doel is dat meer Maastrichtenaars gaan sporten en/of bewegen, vanuit het besef dat sporten en bewegen een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven en één of meerdere maatschappelijke doelen.
- Verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van de Maastrichtenaar door het stimuleren van de structurele sportdeelname en de maatschappelijke (sport)participatie, waardoor een leven lang sporten en bewegen voor iedereen mogelijk wordt.
- Hierbij specifieke inzet te leveren ten aanzien van leeftijdsgroepen en buurten die lager scoren dan het Maastrichts gemiddelde op de sport- en beweegparticipatie.

Acties

- Prioriteit bij inzet in buurten en ten behoeve van leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren bij sport- en beweegparticipatie.
- Inzet van publieke en private partners om een vraaggericht sport- en beweegaanbod te realiseren.
- Inzet van lokale menskracht (zoals combinatiefunctionarissen) om verbindingen te leggen tussen sportverenigingen, andere sportaanbieders en locaties waar behoefte is aan sport- en beweegaanbod.
- Bundelen, valideren en uitrollen van kansrijke sport- en beweegconcepten.

- Leggen van verbindingen en benutten van kansen door het verstevigen van de interne gemeentelijke samenwerking (o.a. Jeugdzorg, Wmo, Gezondheid) en de externe samenwerking (o.a. zorgverzekeraars, organisaties).

Pijler 2: Accommodaties

Doel

- Accommodaties die tegemoet komen aan en in evenwicht zijn met de wensen, behoeften, vraag, gedragspatronen en financiële mogelijkheden van de toekomst (Toekomstbestendig accommodatiebeleid).

Acties ten aanzien van buiten- en binnensportaccommodaties

- De oorspronkelijke ambitie van het spreidingsbeleid buitensport ten aanzien van de pijler 'accommodaties' blijft overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich voordoen.
- We spelen in op de trends en ontwikkelingen: nieuwe en/of te renoveren accommodaties zijn afgestemd op de huidige en toekomstige behoeften van de gebruikers.
- Wij borgen het beheer & onderhoud van onze sportaccommodaties op het niveau: schoon, heel en veilig.
- Doel is een hogere *bezettingsgraad* (= de verhouding tussen het totaal aantal beschikbare uren en het daadwerkelijk aantal verhuurde uren) van de gemeentelijke sportaccommodaties. Binnensportaccommodaties moeten gemiddeld meer dan huidige 39% van de beschikbare normtijd (= 14 uur per dag/7 dagen per week/40 weken per jaar) in gebruik zijn. Een te lage *bezettingsgraad* leidt tot sluiting of herbestemming.
- Verhuur van sportaccommodaties vindt efficiënt plaats waarbij de gemeente richting gebruikers stuurt op locatie en tijdstip.
- Wij werken toe naar een hoger *dekkingspercentage* (= verhouding tussen inkomsten uit verhuur en kosten) van onze accommodaties. Voor de binnensportaccommodaties moet dit *dekkingspercentage* hoger worden dan de huidige 53%. Voor de buitensport moet dit *dekkingspercentage* hoger worden dan de huidige 19%.
- Vrijwel elke bewoner beschikt binnen een straal van 1000 meter om zijn woning over een binnensportaccommodatie, met uitzondering van de wijken Borgharen en Itteren. Hier streven we naar behoud van 1 gymzaal voor beide wijken.
- Wij willen – in gezamenlijkheid - een vierde hockeyveld realiseren. Deze claim wordt afgewogen in de Kadernota.
- Wij blijven ons – in gezamenlijkheid - inzetten voor een overdekte voorziening voor jeu-de-boulesverenigingen.

Acties ten aanzien van tarieven

- Wij werken toe naar een eerlijke en simpelere tarievenstructuur voor buiten- en binnensport. De grote verschillen tussen de binnen- en buitensporttarieven worden verkleind. De tarieven voor de huur van buitensportaccommodaties worden verhoogd en de tarieven van huur van binnensportaccommodaties worden niet verlaagd.
- Hogere kwaliteit wordt doorberekend in hogere tarieven, zodat wij op basis van geboden kwaliteit een differentiatie in tarieven zullen doorvoeren.
- Wij onderzoeken de mogelijkheid en wenselijkheid van een terugverdienmodel. Dit houdt in dat de gemeente betaalt, of een verrekening in de huurtarieven laat plaatsvinden, indien verenigingen of andere gebruikers van onze voorzieningen deze voorzieningen zichtbaar inzetten ten behoeve van maatschappelijke participatie.

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Doel

- Aan het groeiend aantal sportieve recreanten de ruimte bieden waarin zij worden uitgedaagd om meer sportief in beweging te komen. Dit vanuit het besef dat groei in de sport- en beweegdeelname voor een

zeer groot deel is te realiseren via ongeorganiseerde sportbeoefening, middels een goed voorzieningen netwerk in de openbare ruimte.

Acties

- Inrichten van een sport- en beweegvriendelijke woonomgeving die bereikbaar is voor iedereen, in goede samenwerking en middels efficiënt beheer. Hierbij inzetten op het sportief en beweegvriendelijk inrichten van relevante onderdelen uit de Structuurvisie 2030.
- Zorgdragen voor innovatieve inrichting, een adequaat activiteiten aanbod waarbij gezocht wordt naar co-financiering.
- We creëren samenhang en afstemming tussen de recreatieve voorzieningen, de multifunctionele sportparken, commerciële sportvoorzieningen en de openbare sport- en speelvoorzieningen.

Acties ten aanzien van stadion Geusselt

- De gemeente zal gaan sturen om de multifunctionaliteit van het stadion volledig te benutten binnen de gebruiksmogelijkheden van het stadion.

Acties ten aanzien van studentensport

- Al onze sportaccommodaties en –voorzieningen staan open voor de komst van (meer) studenten.
- Wij leveren een impuls aan de studentensport in een nieuw universitair sportcentrum in Randwyck.

Pijler 3: Sportparkmanagement

Doel

- Op multifunctionele parken laagdrempelig gelegenheid bieden tot sporten/bewegen aan met name individuele/ongeorganiseerde sporters, binnen een attractieve omgeving, die doelmatig en efficiënt wordt geëxploiteerd.

Acties

- Wij bieden enkel nog sportparkmanagement op multifunctionele sportparken gezien de noodzaak en meerwaarde die dit instrument heeft op parken met een multifunctioneel karakter, zowel in voorzieningen, aantal hoofdgebruikers, als in programma-aanbod.
- We werken toe naar een aanpassing van de in het sportparkmanagement ontstane verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en verenigingen die past bij de veranderende rol van de gemeente. Op de parken waar sportparkmanagement blijft, krijgt het meer de vorm van onderhoud, beheer, veiligheid van de accommodaties en voorzien in aanbod voor het aantrekken van individuele sporters. En dus minder ter facilitering van de verenigingen die gebruik maken van deze parken.
- Sportparkmanagement wordt vanaf 2014 ingezet op sportpark West en sportpark Geusselt en niet meer op sportpark Itteren en sportpark Zuid.
- Afbouw van sportparkmanagement zal gefaseerd en in overleg met de verenigingen plaatsvinden.

Pijler 4: Verenigingsondersteuning

Doel

- Sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen die een bijdrage leveren aan de doelen van deze sportnota, met als uitgangspunt dat de sportverenigingen zelf verantwoordelijkheid blijven nemen.

Acties

- Het project Verenigingsondersteuning wordt omgevormd van een specifiek project voor een beperkt aantal buitensportverenigingen naar een algemene service voor alle verenigingen.
- Wij bieden de algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning indien een probleemsituatie dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet vooraf aangetoond worden dat de gemeentelijke ondersteuning positief effect zal hebben. Wij gaan er daarbij vanuit dat de vereniging er eerst zelf alles aan doet om een oplossing voor hun vraag of probleem te krijgen bijvoorbeeld met hulp van sportbonden of collega-verenigingen.

- Wij leggen nadrukkelijk een relatie tussen verenigingsondersteuning en sport- en bewegingsstimulering.

Uitvoeringsnota's

- Sport- en bewegingsstimulering (oplevering najaar 2013)
- Toekomstbestendige binnensport (oplevering zomer 2014)
- Tarieven (oplevering zomer 2014)
- Sport- en beweegvriendelijke omgeving (oplevering na de zomer van 2014)

Inleiding

Sport in Maastricht is volop in beweging. De sportdeelname van onze inwoners zit al jaren in de lift. Met de sportparken West en Geusselt-Noord zijn twee hoogwaardige buitensportvoorzieningen gecreëerd, waarbij het semi-waterveld (hockey) en het grootste multifunctionele kunstgrasveld van de Benelux niet onvermeld mogen blijven. Een schitterend nieuw zwembad – tevens het meest duurzame zwembad van Nederland – opent dit jaar haar deuren. En ook de plannen voor de bouw van een nieuwe multifunctionele sporthal met ruime tribunecapaciteit in het Geusseltgebied en een nieuw universitair sportcentrum zijn reeds in uitwerking. Zaken waar de stad met recht trots op mag zijn.

De laatste jaren ging de aandacht veelal uit naar het beleid ten aanzien van buitensport. Er werd hard gewerkt aan het concentreren van verenigingen op attractieve multifunctionele sportparken, die ook voor sporters open staan die niet bij een vereniging zijn aangesloten. Achterstanden in het beheer en het onderhoud zijn deels aangepakt en er is op een aantal sportparken extra dienstverlening gerealiseerd in de vorm van sportparkmanagement. 27 buitensportverenigingen hebben deelgenomen aan een traject om hun vereniging vitaler te maken. Vele goede resultaten zijn bereikt, maar ook wij zijn niet immuun gebleken voor de effecten van de economische crisis. Dit heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van onze ambities, waarbij niet alle beloftes in de richting van verenigingen nagekomen konden worden. En onze onderhoudsbudgetten zijn momenteel structureel ontoereikend om voldoende onderhoud te kunnen uitvoeren op al onze accommodaties.

Nu is het moment om de focus te verleggen naar de toekomst, waarbij duidelijk is dat het roer om moet. Aangejaagd door een mix van veranderende wensen van burgers en sporters, demografische ontwikkelingen, een veranderende rol van de overheid en een veranderende financiële realiteit, zullen wij het beleid op het gebied van sport en bewegen toekomstbestendig moeten maken. En hierbij geldt dat samenwerken en verbinden belangrijker wordt dan ooit tevoren.

In deze Sportnota 2020 beschrijven we de richting waarin we het sport- en beweegbeleid tot en met 2020 willen ontwikkelen. We maken keuzes ten aanzien van sport- en bewegingsstimulering, sportaccommodaties, sportparkmanagement en verenigingsondersteuning (onze 4 pijlers van het sportbeleid). Niet alles wordt in deze nota tot in detail geregeld. Daarom worden een aantal uitvoeringsnota's aangekondigd op een aantal specifieke thema's die nadere uitwerking behoeven.

We beginnen overigens niet met een onbeschreven blad. In 2004 werd de Sportnota “ondernemend en grensverleggend” aangenomen, waarin de beleidsdoelstellingen tot 2013 werden beschreven. Veel uitgangspunten uit deze nota zijn nog steeds actueel. In de loop der jaren is bovendien met rijksregelingen aanvullend beleid opgestart. Zo konden mede dankzij diverse breedtesport-impulsregelingen een aantal combinatiefunctionarissen en sportcoaches worden aangesteld en lopen er nu vele sport- en bewegingsstimuleringsprojecten in de stad.

Met de voorliggende beleidsvisie willen wij de opgaande lijn in sport- en beweegparticipatie in onze stad voortzetten. De Maastrichter sport is uniek. En dat willen we koesteren en benutten. Samen met burgers, sporters en partners gaan wij op weg naar een toekomstbestendig en sterk beleid op het gebied van sport en bewegen. Want sport beweegt en verbindt Maastricht!

Samenwerking met het Mulier Instituut

Wij hebben in het proces om te komen tot een nieuwe sportnota nauw samengewerkt met het Mulier Instituut te Utrecht; het bureau voor sport-wetenschappelijk onderzoek in Nederland. Voor een gedetailleerde feitenweergave van de situatie in Maastricht, afgezet tegen de cijfers uit vergelijkbare gemeenten en Nederland als geheel, wordt verwezen naar de bijgevoegde *QuickScan Sportbeleid in Maastricht 2012*, uitgevoerd door dit instituut.

1 Sport en bewegen in Maastricht

1.1 Waarom sport en bewegen?

Sporten is allereerst leuk! Het is voor zeer veel mensen een populaire vorm van vrijetijdsbesteding. Wekelijks zijn miljoenen mensen direct of indirect betrokken bij sport- en beweegactiviteiten. Het is een natuurlijke en gezonde activiteit die over het algemeen een positief effect heeft op hoe een persoon zich voelt. En het is leuk om je krachten met anderen te meten en om simpelweg lekker mee te worden.

De gemeente hecht veel waarde aan sport en bewegen als basis voor een gezonde en actieve leefstijl, waarbij keuzevrijheid voor het individu voorop staat. De ambitie is dat voor iedere Maastrichtenaar een sport- en beweegaanbod in de buurt aanwezig is, dat bovendien veilig en toegankelijk is. Samen met andere partijen zoals de sportsector, lokale overheden en het bedrijfsleven scheppen we voorwaarden om mensen (meer) te kunnen laten sporten en bewegen. Als gemeente omarmen we daarbij het particuliere initiatief en de publiek-private samenwerking.

Sport is dus een *doel* op zich. We willen dat Maastricht een aantrekkelijke stad is en blijft om in te sporten en te bewegen. Het vergroten van de sport- en beweegdeelname in de stad is dan ook de basis van het gemeentelijk sportbeleid.

Daarnaast wordt sport ingezet als *middel* om andere (externe) doelstellingen te bereiken. Zo wordt sport ingezet in het kader van gezondheid, om overgewicht aan te pakken en mogelijk chronische aandoeningen en ziekten (zoals hoge bloeddruk, hart- en vaatziekten, diabetes type 2, etc.) te voorkomen, te vertragen of minder ernstig te laten verlopen. In onze regio is het belang van deze inzet extra groot. In Zuid-Limburg komen diabetes type 2 en ook andere chronische ziekten zoals hartfalen meer voor dan elders in het land. De levensverwachting is in dit deel van het land ook lager. Sport en bewegen is daarnaast ook een erkend middel in de bevordering van psychische gezondheid en het voorkomen van depressies (een gezonde geest in een gezond lichaam).

Sport kan ook bijdragen aan het realiseren van welzijnsdoelstellingen. Het kan integratie bevorderen en de sociale samenhang en leefbaarheid vergroten. Sport en bewegen verbindt burgers met elkaar. Mensen zoeken elkaar op om met elkaar te sporten, als vrijwilliger actief te zijn en om elkaar aan te moedigen. Het versterkt hiermee ook een goed woon- en leefklimaat en draagt bij aan een groter gevoel van veiligheid.

Sportactiviteiten kunnen preventief worden ingezet om jongeren weerbaar te maken en hen spelenderwijs te leren omgaan met normen en waarden. Het kan risicogedrag helpen ombuigen en schoolprestaties verbeteren. In het gunstigste geval zorgt een vroege kennismaking met sport ervoor dat kinderen een actieve en gezonde levensstijl ontwikkelen, waarmee de basis wordt gelegd voor een leven lang sporten.

Sport beïnvloedt het zelfbeeld van mensen in positieve zin, bevordert zelfs het geluksgevoel en gaat ziekteverzuim tegen hetgeen de productiviteit bevordert en daarmee zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor werkgevers. Daarnaast creëert sport werkgelegenheid en heeft het een economische waarde voor de stad via (commerciële) sportaanbieders, sportdetailhandel en top- en breedtesportevenementen. De toegevoegde waarde van de sport op nationaal niveau is berekend op 4,7 miljard euro. Dat komt overeen met een aandeel in onze economie – uitgedrukt in het Bruto Binnenlands Product – van 1% in 2006. Hierbij is niet meegerekend welke kosten de maatschappij als geheel bespaart als gevolg van meer sporten en bewegen op het terrein van lagere zorgkosten, minder verzuimdagen op het werk, etc. Landelijk is 1,5% van de beroepsbevolking werkzaam in het sportgerelateerde deel van de economie, zo'n 130 duizend mensen.

De gemeente staat aan de vooravond van drie majeure decentralisatieopdrachten op het gebied van jeugd, AWBZ en werk. Op elk van deze onderdelen kan sport en bewegen een waardevolle betekenis hebben.

Sport en bewegen draagt ook bij aan diverse ambities die in de strategische kadernota's (Stadsvisie, Sociale Visie, Structuurvisie en Economische Visie) en in het Coalitieakkoord 2010-2014 zijn verwoord.

Sport en bewegen zijn dus zaken waar velen plezier aan beleven en het draagt bij aan vele maatschappelijke doelstellingen, waarmee het een zeer potentieel preventie-instrument is. En het moge duidelijk zijn dat al deze maatschappelijke doelstellingen niet of minder gerealiseerd zouden worden indien de gemeente niet of minder zou investeren in de primaire doelstelling van het gemeentelijk sportbeleid: het vergroten van de sport- en beweegdeelname.

Bewegen

Hierboven worden de termen 'sport' en 'bewegen' al meerdere malen in één adem genoemd. En dit doen wij bewust omdat wij vinden dat sport en bewegen nauw met elkaar verbonden zijn als we kijken naar de positieve effecten. Het belang van bewegen kan niet overschat worden. Regelmatige lichamelijke activiteit bevordert de kwaliteit van leven en leidt tot diverse positieve gezondheidseffecten. Bewegen is voor veel mensen een laagdrempeliger activiteit dan (intensief) sporten en zal naar de toekomst toe in belang toenemen, zeker gezien de vergrijzing. Voor veel ouderen is het (starten met) sporten een brug te ver. Voor hen kunnen met 'simpelweg' bewegen veel positieve effecten worden bereikt die veel overeenkomsten vertonen met de positieve effecten als gevolg van sportparticipatie.

Een beweegrijke dag kan vaak ook relatief eenvoudig worden ingepast in de normale dagelijkse activiteiten, maar hier gaat wel een fase van bewustwording aan vooraf. Meer bewegen moet een logisch onderdeel worden van de dagindeling, zodat een actieve levensstijl volgt met louter positieve effecten. Ook de openbare ruimte (stedelijke inrichting) kan hierin faciliteren c.q. beweegvriendelijk worden gemaakt gezien het toenemend aantal personen dat sport en beweegt in deze openbare ruimte.

Daarnaast moeten de effecten van één of meerdere keren sporten per week niet overschat worden. Mensen kunnen (meer) aan sport doen, maar toch per saldo minder bewegen. Dit omdat veel mensen de dag grotendeels zittend doorbrengen achter een bureau of computer, in de auto of 's avonds op de bank. We zien ook dat sporters met de auto 'tot aan de deur van de sportaccommodatie' willen rijden. Er is een beeld ontstaan dat bewegen enkel moet plaatsvinden op een vaste plek op een vast tijdstip. Ook denkt het merendeel van de mensen dat de (kortdurende) sportieve inspanningen op een aantal momenten in de week de *bewegingsarmoede* in de rest van deze week compenseert. Inmiddels is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat dit laatste een misverstand is. Het is dus belangrijk dat personen ook op andere momenten dan de – afgebakende – sportieve momenten in beweging blijven. Bewegen omvat dus meer dan sport alleen. Bewegen kan op ieder moment van de dag plaatsvinden, tijdens de dagelijkse activiteiten, in de openbare ruimte, georganiseerd of individueel.

Daarnaast is uit recent onderzoek¹ duidelijk geworden dat de landelijke sportdeelname (RSO) van de bevolking (6-79 jaar) stabiel is gebleven in de periode 2006 – 2011, zodat het lijkt alsof er een kritische bovengrens is bereikt. Wij verwachten echter dat hier in Maastricht nog winst is te behalen omdat de Maastrichtse sport- en beweegparticipatie nog niet op landelijk niveau c.q. het niveau van vergelijkbare gemeenten is. Er liggen nog volop kansen ten aanzien van leeftijdsgroepen en wijken die lager scoren dan het Maastrichts gemiddelde van 62% (in 2010).

Reeds vastgestelde kaders

In diverse andere beleidsdocumenten zijn reeds kaders gesteld waarmee wij rekening moeten en willen houden in de nu voorliggende sportvisie. Het betreft hier vastgesteld gemeentelijk beleid als ook beleid van hogere overheden.

Op gemeentelijk niveau zijn de Stadsvisie 2030, de Sociale Visie, de Economische Visie 2020 en de Structuurvisie 2020 de belangrijkste kaderstellende documenten. Ook het Coalitieakkoord 2010-2014 "Investeren in vertrouwen"¹ geeft richting en stelt onder andere dat het verhogen van de sportdeelname centraal blijft staan. Daarnaast zijn er nog andere beleidsnota's waarbij wij de aansluiting zoeken, zoals de nota Wmo-Wpg 2012-2015, nota Grond- & Vastgoedbeleid, nota Integraal Accommodatiebeleid, etc.

¹ Factsheet Sportdeelname in Nederland: 2006 – 2011, Mulier Instituut, oktober 2012

Tenslotte zijn er nog diverse documenten van hogere overheden waar wij rekening mee houden, zoals het Regeerakkoord 2012, diverse Rijksregelingen op het gebied van sport en bewegen en de Provinciale Sportnota 2013 – 2016. Meer hierover is opgenomen in bijlage 3 bij deze nota.

1.2 Terugblik naar sport- en beweegparticipatie 2004-2012

In 2004 werd de Sportnota “ondernemend en grensverleggend” aangenomen door de gemeenteraad. Hierin werden de beleidsdoelstellingen tot 2013 beschreven. In dit hoofdstuk bekijken we of de hoofddoelstelling is behaald.

De hoofddoelstelling van de sportnota 2004 - 2012 was als volgt:

In 2012 moet de (gemiddelde) sportdeelname in Maastricht dichter bij het landelijk gemiddelde zijn gekomen, maar minimaal 60% (RSO¹) bedragen.

Deze ambitie is in 2004 voortgekomen uit een grote achterstand in de sportdeelname van Maastricht. In 2004 deed 49% van de Maastrichtenaars van 18 jaar en ouder minimaal 12 keer per jaar aan sport². In 2004 was de landelijke sportdeelname 61% onder de groep van 6 jaar en ouder. Het verschil tussen de lokale en de landelijke cijfers is overigens minder groot dan op het eerste gezicht lijkt, omdat in de Maastrichtse cijfers van 2004 de jeugd van 6 tot 18 jaar niet is meegenomen, terwijl dit juist een groep is met een zeer hoge sportdeelname. Indien deze – overigens relatief kleine - groep wel was meegenomen, dan zou de sportdeelname in Maastricht enkele procentpunten hoger zijn geweest. Maar ook dan was het verschil met de landelijke cijfers nog steeds aanzienlijk.

1.2.1. Resultaat sportdeelname

Positief resultaat van alle inspanningen is dat de sportdeelname in Maastricht in de lift zit (zie tabel 1.1). Reeds in 2010 is de hoofdambitie behaald met een sportdeelname van 62%. Hiermee is de gestelde ondergrens van 60% bereikt én is het verschil met het landelijk gemiddelde flink kleiner geworden. En hoewel de cijfers van 2012 nog niet bekend zijn, gaan wij ervan uit dat er zich in de periode tussen 2010 en 2012 geen daling heeft voortgedaan.

Tabel 1.1: Sportdeelname Maastricht 2004 – 2010 (RSO)

	2004 (18 jaar e.o.)	2006 (18 jaar e.o.)	2008 (18 jaar e.o.)	2010 (18 jaar e.o.)	2010* (6-79 jaar)
Maastricht	49%	52%	52%	58%	62%
Vergelijkbare gemeenten	58%	59%	64%	63%	66%
Landelijk gemiddelde	56%	61%	64%	62%	66%

*)2010 is het eerste jaar dat Maastricht de sportdeelname vanaf 6 tot en met 79 jaar in beeld heeft omdat toen voor het eerst - aanvullend op de Buurtpoelingen - specifiek onderzoek is verricht naar de jeugd van 6 tot 18 jaar

De goede resultaten in verhoging van de sportdeelname zijn o.a. te danken aan:

- Meer aandacht aan sport en bewegen in zeer diverse beleidsvelden (sport als smeermiddel voor)
- Sporten en bewegen is steeds meer normatief/gewenst gedrag
- De gevoerde kwaliteitsslag in accommodaties (incl. sportparkmanagement) en voorzieningen in de openbare ruimte
- De vele activiteiten rondom bewegingsstimulering, samen met scholen, verenigingen, e.d.
- Activiteiten ontplooid door (vitale) verenigingen en onze partners
- Sportevenementen en campagnes

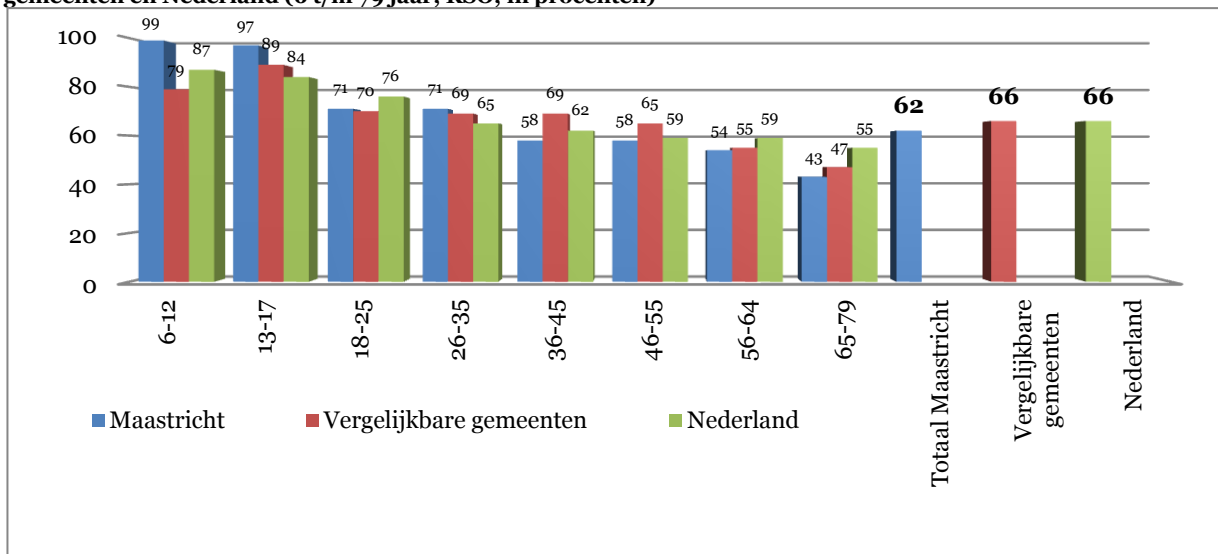
¹ Raadpleeg voor meer uitleg het hoofdstuk begrippen en definities

² Bron: Buurtpoeling 2004

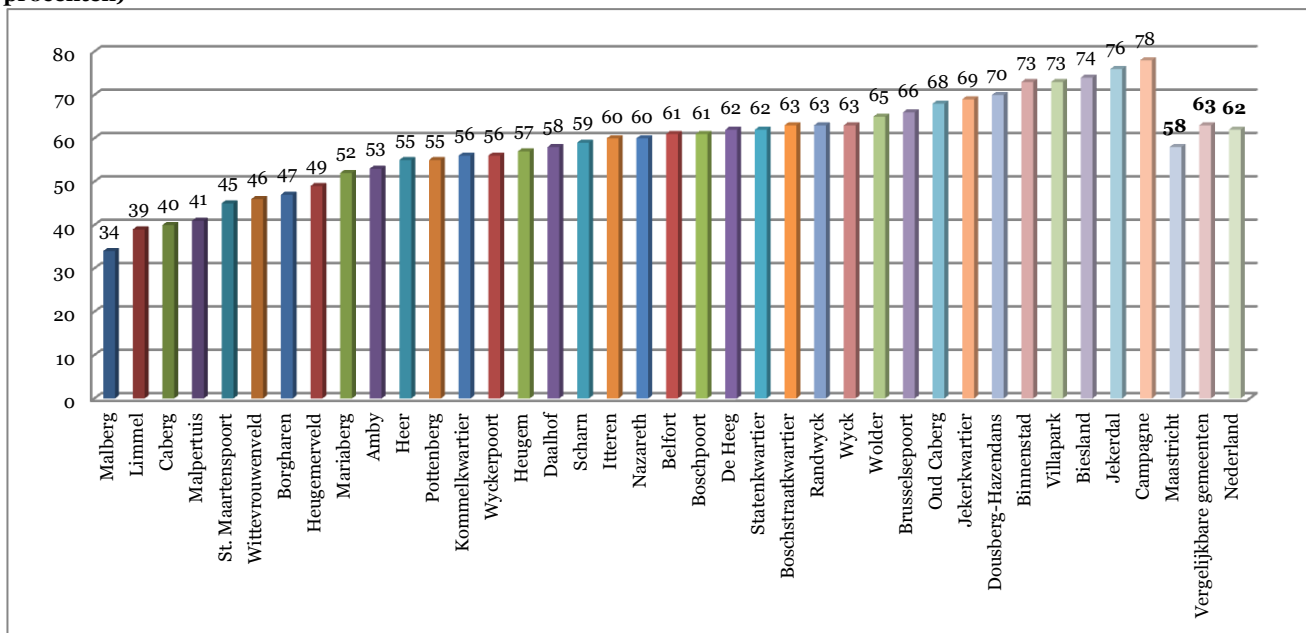
Het sportdeelnamecijfer zoals hierboven in tabel 1.1 weergegeven, is een gemiddelde. Er zijn echter (grote) afwijkingen ten opzichte van dit gemiddelde indien gekeken wordt naar diverse leeftijdsgroepen (grafiek 1.1) en de diverse buurten (grafiek 1.2). Vooral de leeftijdsgroep 26-35 jaar doet het in Maastricht bovengemiddeld goed. En als we kijken naar de sportparticipatie in de diverse wijken, dan zien we dat de sociaal sterkere wijken beter scoren dan de sociaal zwakkere wijken (lage SES), hetgeen een bekend fenomeen is ook in andere gemeenten. Hoe lager de opleiding, het inkomen en de sociale status van de wijk, hoe lager de sportdeelname.

De sportdeelname van de jeugd van 6 tot en met 17 jaar is bovengemiddeld hoog.

Grafiek 1.1: Sportdeelname (ten minste 12x per jaar) per leeftijdsgroep in 2010 Maastricht, vergelijkbare gemeenten en Nederland (6 t/m 79 jaar, RSO, in procenten)

Grafiek 1.2: Sportdeelname (ten minste 12x per jaar), per buurt in 2010 (Maastricht, 18 t/m 79 jaar, RSO, in procenten)

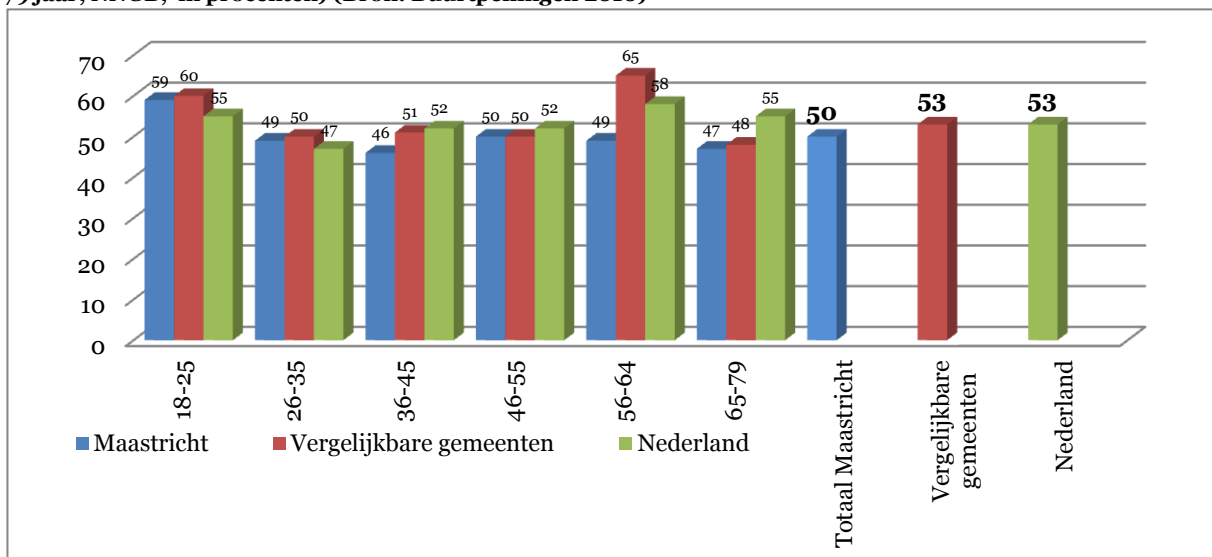

1.2.2. Resultaat beweegdeelname

Gezien het belang van bewegen voor de gezondheid, is het goed om inzicht te krijgen in het beweeggedrag van de Maastrichtenaar. Om de beweegparticipatie in beeld te krijgen, wordt de *Nederlandse Norm Gezond*

bewegen (NNGB) als leidraad genomen. In de sportnota 2004-2012 is geen streefcijfer genoemd. Ook zijn er over de afgelopen jaren geen cijfers bekend zodat geen trend kan worden opgemaakt. De gepresenteerde cijfers in grafiek 1.3 kunnen dan ook als nulmeting dienen. Hieruit blijkt dat de beweegparticipatie in Maastricht (50%) lager is dan die in vergelijkbare gemeente en in Nederland (beide 53%). En omdat het hier een gemiddelde betreft van de gehele stad, zal het beeld per buurt waarschijnlijk overeenkomen met hetgeen hierover bekend is ten aanzien van de sportdeelname (zie grafiek 1.2). Naar de toekomst toe zullen wij meer inzicht gaan vergaren in het beweeggedrag van onze inwoners. Hierbij zullen wij ook gebruik gaan maken van de constatering van de GGD Zuid Limburg, opgenomen in het toekomstverkennde rapport inzake de volksgezondheid in onze stad: 'Een gezonde kijk op Maastricht (2010)'.

Grafiek 1.3: Beweegdeelname volwassenen 2010 Maastricht, vergelijkbare gemeenten en Nederland (18 t/m 79 jaar, NNGB, in procenten) (Bron: Buurtpeilingen 2010)

1.2.3. Conclusie sport- en beweegparticipatie

De afgelopen jaren zijn vele goede prestaties geleverd en veel investeringen gedaan, met als resultaat dat de sportdeelname fors in de lift zit. Maastricht heeft een inhaalslag gemaakt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

De sportdeelname van volwassenen in Maastricht is in periode 2004 -2010 met 9 procentpunten gegroeid en komt meer en meer in lijn met landelijke ontwikkelingen en ontwikkeling in vergelijkbare steden. De sportdeelname van volwassenen ligt echter nog steeds relatief laag. De groei die Maastricht de afgelopen jaren heeft doorgemaakt is vooral te danken aan personen in de leeftijd 26-plus. Daarnaast zijn er grote verschillen in sportdeelname tussen buurten.

Inspanningen die betrekking hebben op bevordering van de beweegdeelname (NNGB) worden steeds belangrijker. Maastricht scoort in 2010 50% op de NNGB, 3 procentpunt lager dan vergelijkbare gemeenten en Nederland als geheel.

1.3 Trends en ontwikkelingen

Tijdens de looptijd van de vorige sportnota is er veel veranderd op het gebied van sport en bewegen. In de nu voorliggende sportvisie zullen wij reageren op reeds in gang gezette trends en ontwikkelingen en gaan wij anticiperen op hetgeen voor ons ligt. In de volgende paragrafen gaan wij in op de belangrijkste ontwikkelingen¹: het veranderende gedrag van de sporter, autonome ontwikkelingen in de bevolkingsgroei en –samenstelling, de veranderende rol van de gemeente en de financiële situatie in onze gemeente.

1.3.1. Veranderingen in sportvoorkeur

In deze paragraaf gaan wij in op de belangrijkste veranderingen in sportvoorkeuren. Wij zien dat andere manieren van sporten en bewegen in opkomst zijn waar zowel gemeenten als andere aanbieders van sport en bewegen de gevolgen van merken, in positieve en/of negatieve zin. Wij constateren ook dat de sporter zich steeds meer opstelt als consument en minder als verenigingslid c.q. verenigingswilliger.

Andere manier van sport en bewegen

Wij merken dat burgers niet meer vasthouden aan traditionele sporten, maar op zeer diverse wijzen sport willen beleven. Het palet aan sporten wordt steeds groter en meer divers, waarbij ook sporten komen en gaan als gevolg van rages.

Sporters kiezen er ook vaker voor om sportactiviteiten individueel of in kleinschalig verband te beoefenen. Dit past in het beeld van een (in toenemende mate) individualistische maatschappij waarbij tevens maximale flexibiliteit wordt verlangd. Burgers willen steeds minder sporten op voorgeschreven momenten op voorgeschreven locaties, zoals bij traditionele sportverenigingen vaak aan de orde is. Deze wens tot ongebondenheid heeft tot gevolg dat onze inwoners op andere en wisselende plekken gaan sporten, op door hen gewenste tijdstippen.

Sporten gebeurt dan ook steeds vaker in de openbare ruimte. Voor de sportbeoefening maakt 26% van de sporters (enkel) gebruik van de openbare weg c.q. openbare ruimte². Dit beeld wordt bevestigd als we naar de landelijke top-5 van meest beoefende sporten kijken; hardlopen/joggen, fietsen/wielrennen en wandelen zijn hierin prominent vertegenwoordigd.

Eveneens in deze top-5 staan de fitnesscentra die profiteren van deze ontwikkeling. Ongeveer 16% van de sporters sport (enkel) in een fitnesscentrum.

En ook de vijfde sport in deze top-5 - de zwemsport - bevestigt dit beeld. Veel sporters bezoeken graag het zwembad ($\pm 16\%$) omdat het hier een laagdrempelige sport betreft die op iedere leeftijd en door zeer veel doelgroepen beoefend kan worden, al of niet op therapeutische basis.

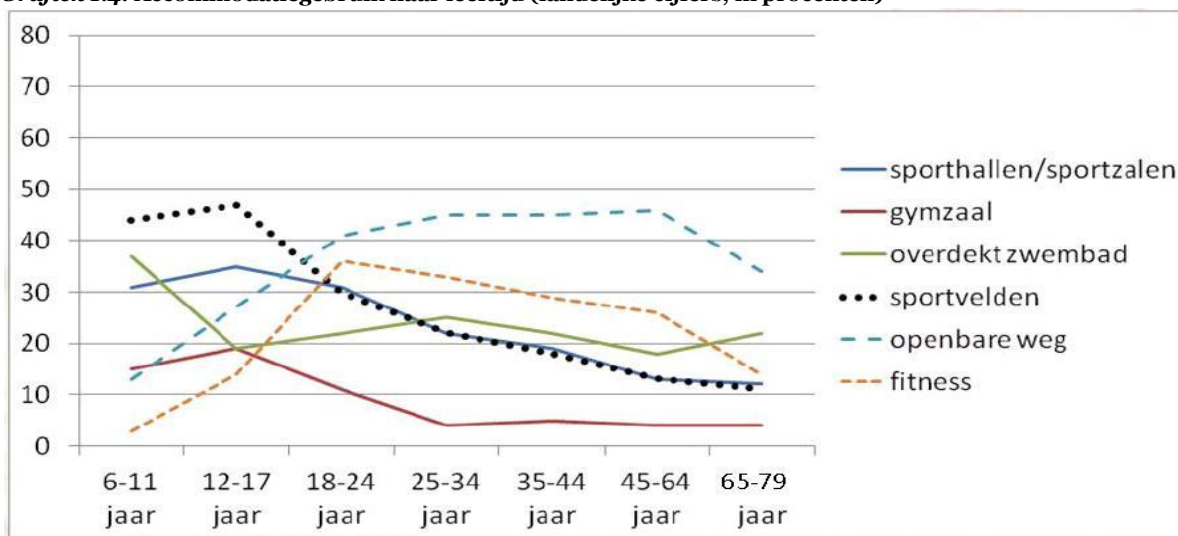
Als we deze veranderingen vertalen naar het gemeentelijk accommodatiebeleid, dan zien we dat sporters -zeker naarmate zij ouder worden- steeds minder sporten in onze accommodaties. Dit geldt ook voor onze verenigingen die als gevolg van het teruglopend aantal leden hiervan eveneens minder gebruik maken. Een uitzondering hierop is zwemmen. Dit blijft één van de populairste vormen van sportbeoefening. Met name ouderen weten het zwembad vanaf een bepaalde leeftijd (± 65 jaar) opnieuw te vinden.

Maar de grote aantallen sporters vinden we dus op andere plekken dan in de gemeentelijke accommodaties. Met stip op nummer 1 staat het sporten in de openbare ruimte. Daarna zien we dat het sporten op locatie van de commerciële aanbieders (met name fitness) zeer populair is en ook in populariteit blijft toenemen. Deze trend verlangt een gewijzigde focus van de gemeente, specifiek ten aanzien van het gemeentelijk accommodatiebeleid. Zie hiertoe ook de weergave in grafiek 1.4. (hieronder) en tabel 2 in bijlage 1.

¹ Voor een uitgebreide beschrijving van trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen wordt verwezen naar de reader 'Trends en ontwikkelingen op het gebied van Sport & Bewegen' Zie www.maastricht.nl/sportnota

² Bron: Sportaccommodaties in beeld, Remco Hoekman, Karin Hoenderkamp en Hugo van der Poel, Mulier Instituut/Arko Sports media, Utrecht, januari 2013

Grafiek 1.4: Accommodatiegebruik naar leeftijd (landelijke cijfers, in procenten)¹

Sporter is consument

De individualistische attitude, zoals hiervoor beschreven, heeft mede tot gevolg dat sporters minder behoefte hebben aan binding met een sportvereniging of -club. Sporters betalen liever een hogere contributie - waarmee dan alles wordt afgekocht - dan dat zij zelf als vrijwilliger aan de slag moeten binnen of voor de vereniging.

Het aanbod in verschillende sporten, buiten de traditionele sportaanbieders (gemeente, verenigingen), wordt ook steeds groter, zodat er ook daadwerkelijk meer te kiezen is. Dit geldt des te meer nu afstand tot de plaats tot sportbeoefening – zeker gezien de toegenomen mobiliteit - steeds minder een criterium is. Sporters vragen ook steeds hogere kwaliteit. Daarnaast vragen sporters ook steeds vaker multifunctionaliteit; diverse sporten, ontspanning/wellness en eventueel sportmedische faciliteiten onder één dak. Voor dit alles is de sportconsument bereid verder te rijden en meer te betalen.

Gevolgen van verandering in sportvoorkeur

De consequenties van deze veranderingen voor alle sportaanbieders zijn groot. Sporten in verenigingsverband stagneert. We zien dat het verenigingslidmaatschap en de wedstrijd/competitiesport sinds de jaren negentig gestaag afneemt, vooral onder jongeren van 12 jaar en ouder. Dit heeft tevens als consequenties dat de vrijwilligers aantallen binnen verenigingen onder grote druk staan. De groei is nu te vinden bij de ongeorganiseerde en anders/commercieel georganiseerde sport. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot minder (omnisportverenigingen) en/of kleinere verenigingen. Wij zien nu al dat veel verenigingen moeite hebben om het hoofd boven water te houden.

Doordat er minder georganiseerd gesport wordt op/in de gemeentelijke sportaccommodaties, zullen de bezettingsgraden (verder) dalen. Dit leidt direct tot minder inkomsten uit veld-/zaalhuur terwijl de lasten niet evenredig dalen.

Doordat mensen steeds vaker buiten verenigingen en/of buiten gemeentelijke accommodaties sporten, is een nieuwe aanpak essentieel om mensen te (blijven) bereiken en aan het sporten en bewegen te krijgen/houden. De openbare ruimte - inclusief de openbare sport- en speelvoorzieningen - is de nieuwe sportieve omgeving in opkomst en wordt dus voor gemeenten de 'sportaccommodatie' van de toekomst. Het is zaak deze bewustwording te vertalen in ons gemeentelijk beleid in brede zin.

¹ Bron: OBiN 2010-2011

1.3.2. Demografische ontwikkelingen

Door ontgroening en (dubbele) vergrijzing verandert de samenstelling van de Maastrichtse bevolking. Het aantal inwoners zal in ieder geval tot 2030 licht groeien, ondanks dat we ons in een sterk krimpende regio bevinden. Dit komt met name door het toenemend aantal studenten dat Maastricht weet te vinden. Echter, de ontgroening laat het absolute aantal jongeren afnemen. En door de sterke vergrijzing neemt het aandeel personen op hoge leeftijd binnen Maastricht fors toe; het aantal 80-plussers stijgt van 6.000 personen in 2012 tot 10.000 personen in 2030. Dit blijft niet zonder gevolgen voor de Maastrichtse sport. Met name verenigingen, die traditioneel veel jeugdleden hebben, krijgen het zwaar indien het aantal jongeren afneemt. De grotere groep oudere sporters die resteert, heeft andere sportwensen en zal zodoende het gat dat de wegvallende jeugd laat vallen bij verenigingen, waarschijnlijk niet invullen. De demografische ontwikkelingen zijn dus een grote bedreiging voor met name verenigingen. Daar komt nog bij dat onze studenten met name geconcentreerd sporten in de accommodaties van de Universiteit Maastricht en bij studentensportverenigingen (al of niet op/in gemeentelijke accommodaties).

Maar ook de gemeente merkt de effecten van deze demografische ontwikkeling. Er zal naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst minder behoefte zijn aan sportaccommodaties doordat het aantal sportverenigingsleden zal dalen. Maar deze demografische ontwikkeling leidt ook tot een vermindering van het aantal scholieren, waardoor ook een aantal onderwijsinstellingen zullen verdwijnen. Omdat sportaccommodaties (met name gymzalen) vaak zijn gekoppeld aan onderwijsinstellingen, leidt dit dus ook tot concentratie van sportaccommodaties¹.

Daarnaast beoefenen de oudere sporters hun sport vooral in de openbare ruimte, bij commerciële aanbieders en in het zwembad. Deze groep ouderen zal dus niet de bezettingsgraden in de gemeentelijke sportaccommodaties gaan verhogen (met uitzondering van het zwembad). Kortom, het gat dat ontstaat door het wegvallen van de jeugdige sporters, zal niet worden opgevuld door de ouderen. Dit leidt – bij niet ingrijpen – tot een verdere verlaging van de bezettingsgraden en dus tot minder inkomsten.

1.3.3. Veranderende rol van de gemeente

In de afgelopen periode is een situatie ontstaan waarbij door sportverenigingen voor het oplossen van alle problemen allereerst naar de gemeente wordt gekeken. Deze handelwijze is als vanzelfsprekend ontstaan in een tijd dat de gemeente genoeg geld had en de gemeente ook de houding had voor deze problemen aanspreekbaar en ontvankelijk te zijn. Inmiddels zijn zaken fundamenteel gewijzigd en worden alle partijen geconfronteerd met een nieuwe werkelijkheid. De gemeente vindt dat zij niet meer de eerste verantwoordelijke is om problemen op te lossen. De financiële situatie van de gemeente is ook aanmerkelijk verslechterd. Dat heeft consequenties op bijna alle beleidsterreinen van de overheid, waarop nu dus een terugtrekkende beweging wordt gemaakt.

Een goed voorbeeld daarvan is de nota van de gemeente Maastricht inzake de Wmo en Wpg²: “Meer voor elkaar” en de herijking van de Sociale Visie die nu plaatsvindt. In de toekomst zal op deze beleidsterreinen meer worden uitgegaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van burgers en buurten, ruimte voor initiatieven van burgers, brede toegankelijkheid van algemene voorzieningen en een brede samenwerking van professionals en vrijwilligers. Wij kunnen er niet omheen dat deze zaken ook hun vertaling moeten krijgen in ons nieuwe sport- en beweegbeleid.

Dit vergt een andere manier van denken en doen van alle partijen. Dat geldt ook voor de sportwereld. Ook daarin is de verantwoordelijkheid tussen gemeente en verenigingen/individuele sporter in disbalans geraakt en dient er een nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling plaats te vinden. Dat zal niet van vandaag op morgen plaats vinden, maar vergt wel een bewustzijn van de noodzaak tot wijzigen.

De nieuwe rol voor de gemeente zal er met name een zijn van een systeemregisseur³. Kerntaken zijn het scheppen van de randvoorwaarden in de vorm van accommodaties en activiteiten bewegingsstimulering, het

¹ Deze ontwikkeling is reeds aangekondigd in de Structuurvisie 2030 (Integrale Kindcentra)

² Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Wet publieke gezondheid (Wpg)

³ Deze nieuwe rol wordt uitvoerig beschreven in de herijkte Sociale Visie

geven van informatie en advies in de vorm van verenigingsondersteuning en het met elkaar in contact brengen van partijen. De gemeente zal minder aanspreekbaar zijn op alle problemen van verenigingen en sporters. Daarbij wordt, net zoals op de andere beleidsterreinen, meer uitgegaan van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid. Een flexibele invulling van de regierol is hierbij een vereiste. In situaties waarin duidelijk is dat dit niet van de verenigingen/sporters kan worden verwacht of waar een duidelijke rol voor de gemeente noodzakelijk is, blijft de gemeente handelen. Het leunen op de gemeente – in brede zin – moet echter worden verminderd. Het eerste thema waarop wij met de wijziging van de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling gaan starten, is de pijler ‘sportparkmanagement’.

We merken in de contacten met het veld dat sportverenigingen nu nog niet in brede zin klaar zijn voor deze gewijzigde aanpak. De roep om verenigingsondersteuning via subsidie, werven vrijwilligers, het in contact brengen met andere partijen (scholen, zorginstellingen, etc.), (mee)organiseren van sportactiviteiten, blijft duidelijk hoorbaar. Hier liggen ook duidelijke kansen voor commerciële aanbieders die proactief de verbinding zoeken met sportverenigingen om het beste van deze twee werelden te verenigen.¹

1.3.4. Financiële ontwikkelingen (financiële paragraaf)

De laatste ontwikkeling die in deze paragraaf wordt beschreven, betreft de financiële ontwikkelingen van het gemeentelijk sportbudget. Van de overheidsmiddelen besteed aan sport komt 90% van gemeenten. ± 85% van de uitgaven binnen ons sportbudget heeft betrekking op accommodatiebeleid (bouw, beheer, onderhoud en exploitatie), zie grafiek 1.5. Dit is hiermee dan ook de belangrijkste financiële draaiknop die we tot onze beschikking hebben. Binnen dit accommodatiebeleid zijn een aantal ontwikkelingen gaande die ons zorgen baren, maar die niet uniek zijn als we om ons heen kijken richting andere gemeenten.

Allereerst zijn onze sportaccommodaties sterk verouderd. Als we naar onze binnensportaccommodaties kijken, dan zien we dat deze gemiddeld 40 jaar oud zijn. De kosten van onderhoud zijn hierdoor hoog. En hoewel in de accommodaties (inclusief kantines en kleed/doucheruimtes) naderhand energiebesparende voorzieningen zijn aangebracht, zijn de energiekosten nog steeds hoog. Daarnaast zullen de energielasten ook hoger worden door de aldoor stijgende energieprijzen. Ook de lage bezettingsgraden van de binnensportaccommodaties brengen hogere kosten met zich mee. Een accommodatie moet nu vaak opgestart² worden voor slechts enkele uurtjes gebruik per dag.

Er zijn geen investeringsbudgetten voorhanden om accommodaties grondig te renoveren of op hoog niveau te onderhouden. De hiertoe gereserveerde budgetten tot en met 2020 zijn indertijd volledig geïnvesteerd in het spreidingsplan buitensportaccommodaties (zie hoofdstuk 2.3.1.) En de traditionele geldstromen waarmee in het verleden sportaccommodaties werden gebouwd – de opbrengsten uit herontwikkeling/grondexploitatie (grex) – zijn nagenoeg volledig weggefallen.

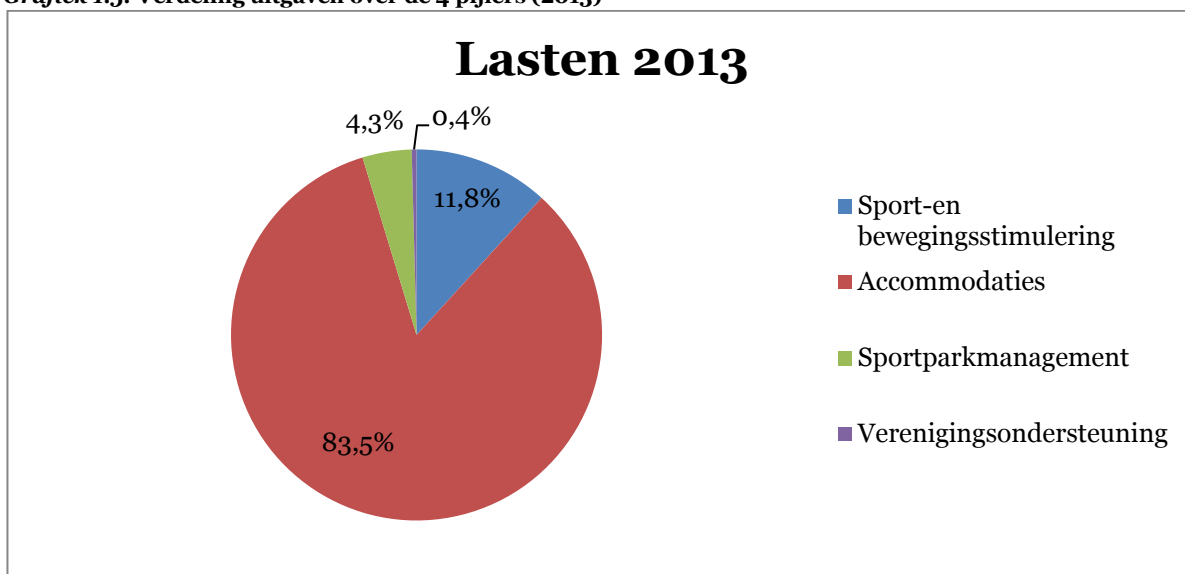
Door de lage *bezettingsgraad* van de accommodaties en de lage huurtarieven, zijn ook de inkomsten voor de gemeente laag.

Bij niet ingrijpen in deze situatie, zullen we vanaf 2015 te maken krijgen met een structureel exploitatietekort van ruim €800.000,- per jaar. Door de veroudering van de binnen- en buitensportaccommodaties staan de daarvoor bestemde onderhoudsbudgetten en de sportbegroting als geheel onder druk. Wij gaan de inkomsten en uitgaven daarom beter in balans brengen. Wij gaan werken aan het terugdringen van het tekort, door het maken van doordachte keuzes via de in deze nota genoemde maatregelen. En via intensievere samenwerking willen we slimme verbindingen maken met programma's, initiatieven en budgetten vanuit de diverse beleidsterreinen (sociaal en fysiek) en met onze partners in de stad.

¹ Zie o.a. het concept Fitness 2.0 van Fit!vak, de branchevereniging van sport- en fitnesscentra Nederland

² Denk aan energieverslindende zaken als verwarming en warmwatervoorzieningen

Grafiek 1.5: Verdeling uitgaven over de 4 pijlers (2013)

1.3.5. Conclusie

De afgelopen jaren zijn vele goede prestatie geleverd en veel investeringen gedaan, met als resultaat dat de Maastrichtse sportdeelname in de lift zit. De hiervoor beschreven trends en ontwikkelingen op het gebied van sportvoorkeur en -gedrag, de demografische en financiële ontwikkelingen en de gewijzigde rol van de gemeente maken het nu noodzakelijk om de koers te verleggen en goed onderbouwde keuzes te maken, zodat we kunnen blijven werken aan het verder verhogen van de sport- en beweegparticipatie. De genoemde trends en ontwikkelingen zullen in de verder in deze nota beschreven onderdelen worden herhaald en dan zal worden aangegeven wat de invloed daarvan is op het specifieke onderdeel.

De door ons te maken keuzes zullen soms ingrijpend zijn. Maar de geschetste trends en ontwikkelingen leiden er toe dat keuzes moeten worden gemaakt in o.a. huurtarieven en andere inkomsten, accommodaties en voorzieningen. Daarnaast zien wij dat samenwerking met externe partijen belangrijker is dan ooit om mensen aan het sporten en bewegen te krijgen.

2 Sport en bewegen in 2020

In dit hoofdstuk beschrijven wij onze ambities op het gebied van sport- en beweegparticipatie in 2020, onze stip aan de horizon. Onze hoofddoelstelling is om meer Maastrichtenaren aan het sporten en bewegen te krijgen. Via een viertal pijlers van ons sportbeleid zullen wij werken aan het realiseren van onze hoofddoelstelling. Deze vier pijlers zijn:

2.1 Hoofddoelstelling sport- en beweegparticipatie

We hebben reeds in hoofdstuk 1 uitvoerig teruggekeken op de periode 2004-2012. We zien dat de sportdeelname (ten minste 12x per jaar sporten) van volwassenen in Maastricht in die periode met 9% is gegroeid (zie ook tabel 2.1). Deze groei is sterker dan de landelijke ontwikkeling en de ontwikkeling in vergelijkbare steden. Dit betekent dat wij de achterstand aan het inlopen zijn, zodat deze voor de leeftijdsgroep 6 – 79 jaar in 2010 nog 4% bedraagt (Maastricht: 62%, vergelijkbare gemeenten: 66%, NL: 66%). Hiermee is reeds in 2010 de hoofdambitie behaald: De gestelde ondergrens van 60% is bereikt én het verschil met het landelijk gemiddelde is fors kleiner geworden.

Het sportdeelnamecijfer zoals hierboven weergegeven, is een gemiddelde. Er zijn echter (grote) afwijkingen ten opzichte van dit gemiddelde indien gekeken wordt naar diverse leeftijdsgroepen (grafiek 2.1) en de diverse buurten (grafiek 2.2).

Tevens hebben we gekeken naar de mate waarin Maastrichtenaren bewegen. De helft van de Maastrichtenaren van 18-79 jaar voldoet in 2010 aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Dit is minder dan in vergelijkbare gemeenten en in Nederland als geheel (beide 53%).

Hieruit volgt de belangrijkste ambitie van ons sportbeleid tot en met 2020:

Hoofddoelstelling Sportnota 2020 t.a.v. sport- en beweegparticipatie

- In 2020 moet de (gemiddelde) sportparticipatie (RSO) in Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten zijn gekomen en minimaal 65% bedragen.
- In 2020 moet de (gemiddelde) beweegparticipatie (NNGB) in Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten zijn gekomen en minimaal 53% bedragen.

2.2 Pijler 1: Sport- en bewegingsstimulering

Doel Pijler 1: Sport- en bewegingsstimulering

- Voor nagenoeg elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is, zodat meer Maastrichtenaars gaan sporten en/of bewegen, vanuit het besef dat sporten en bewegen een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven en één of meerdere maatschappelijke doelen.
- Verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van de Maastrichtenaar door het stimuleren van de structurele sportdeelname en de maatschappelijke (sport) participatie, waardoor een leven lang sporten en bewegen voor iedereen mogelijk wordt.
- Hierbij specifieke inzet te leveren ten aanzien van leeftijdsgroepen en buurten die lager scoren dan het Maastrichts gemiddelde op de sport- en beweegparticipatie.

Terugblik en feitenanalyse

In de afgelopen jaren heeft de nadruk in het gemeentelijke sportstimuleringsbeleid met name gelegen op projecten gericht op jeugd, jongeren en senioren (55+). Zowel in de schoolse alsmede vrijetijdsfase. Mede door deze accenten is er bij veel Maastrichtse kinderen de basis gelegd voor een leven lang sporten. Van de 6-12 jarigen is 79% lid van een sportvereniging (2010). Van de 13 tot 18 jarigen is 76% lid van een sportvereniging (2010). Van de volwassen Maastrichtenaars die sporten is 54% lid van een sportvereniging (2010). Dit is een stijging van 12% ten opzichte van 2006.

De forse toename in de sportparticipatie van 49% in 2004 tot 62% in 2010 (zie voor meer informatie hoofdstuk 1.1) is deels toe te schrijven aan dit gemeentelijk stimuleringsbeleid. En ook lokale sportorganisaties hebben hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. Voorts is er sprake van een steeds verder groeiend besef bij de burger dat bewegen een belangrijke factor is om de gezondheid, ook op latere leeftijd, positief te beïnvloeden.

“Meer sporten en bewegen” is het meest genoemde antwoord als bewoners gevraagd wordt wat zij het beste kunnen veranderen om hun eigen gezondheid te verbeteren. Als tweede optie werd “afvallen” genoemd en als derde optie “beter omgaan met stress/spanningen. (Buurtpeilingen 2010)”

Trends en ontwikkelingen

Sporten en bewegen als basis voor gezonde leefstijl: Uit onderzoek blijkt dat regelmatige lichamelijke activiteit – zoals stevig wandelen of fietsen – de kwaliteit van leven bevordert en tot diverse positieve gezondheidseffecten leidt. Zo kan direct het risico op hartziekten, diabetes, depressie en sommige vormen van kanker worden verlaagd. Met voldoende sporten en bewegen wordt dus een stevige basis gelegd voor een actieve en gezonde leefstijl. In de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid en in de Maastrichtse nota ‘Wmo-Wpg 2012-2015’ wordt uitgebreid ingegaan op het preventie- en gezondheidsbeleid. De vijf speerpunten in het gezondheidsbeleid (terugdringen van: roken, schadelijk alcoholgebruik, overgewicht, diabetes en depressie) worden vastgehouden, maar de focus komt vooral op bewegen te liggen. En ook het kabinet heeft een positief leefstijlbeleid voor ogen, met ruimte voor eigen keuzes.

Zorgverzekeraars hebben net als gemeenten belang bij het bevorderen van gezondheid. Preventie levert ‘gezondheidswinst’ op. De (regionale) zorgverzekeraar is dan ook een belangrijke samenwerkingspartner bij het realiseren van lokale preventieve activiteiten. Zorgverzekeraars hebben kennis van het zorggebruik van hun klanten. Preventieprogramma’s zijn een nadrukkelijk onderdeel van het toekomstige convenant tussen gemeente en zorgverzekeraars. Dit convenant wordt in het tweede kwartaal 2013 afgesloten en richt zich met name op samenwerking op het vlak van gezondheid (curatie en preventie) en wijkgerichte aanpak. Ook binnen de gemeente zijn dergelijke strategische allianties van groot belang. Onder andere Bureau Jeugdzorg, partners in AWBZ en de GGD zijn belangrijke partners.

Sporten en bewegen tijdens iedere levensfase: Het is belangrijk dat er voor iedereen voldoende mogelijkheden zijn om veilig te sporten en te bewegen. Sporten en bewegen zijn van grote waarde in iedere

levensfase, maar met name van groot belang voor de jeugd. Het sport- en beweeggedrag van de jeugd wordt voor een groot deel aangeleerd en beïnvloed door de ouders en opvoeders. Ze zijn als eerste verantwoordelijk voor het gezond opgroeien van hun kinderen en bepalen een aantal cruciale randvoorwaarden voor een gezonde leefstijl.

Landelijke cijfers wijzen uit dat minder dan de helft van de jeugd (4-18 jaar) voldoet aan de beweegnorm. Daarnaast heeft één op de zeven kinderen geen gezond gewicht en zijn de motorische vaardigheden van kinderen de laatste twee decennia aanzienlijk verslechterd. Onderzoek laat zien dat wanneer jongeren al op jonge leeftijd sporten, dit de kans op latere sportbeoefening vergroot. Voldoende sporten en bewegen hebben bovendien een positieve invloed op de leerprestaties, weerbaarheid en (psycho-)sociale en motorische ontwikkeling van kinderen. Ten slotte is de jeugd ook de levensfase waarin talenten worden ontdekt en ontwikkeld; de jeugd van nu levert de kampioenen van de toekomst.

Er is in onze stad een groot potentieel aan burgers die we kunnen activeren om op termijn de sport- en bewegingsparticipatie verder omhoog te stuwten. Volwassenen in gezinnen met jonge kinderen blijken veelal met sport te stoppen omdat de combinatie van werk en jonge kinderen weinig vrije tijd over laat voor sporten en bewegen. Voor ouders met kinderen kan gezinssport een oplossing bieden. Er zijn succesvolle concepten ontwikkeld waarbij op hetzelfde tijdstip aan meerdere gezinsleden passend sport- en beweegaanbod wordt geboden. Het risico op een zittende leefstijl is immers groter tijdens deze levensfase, nu veel volwassenen een groot deel van hun dag zittend doorbrengen op het werk.

Demografische ontwikkelingen: Het aantal ouderen neemt de komende jaren fors toe (zie ook tabel 1 in bijlage 1). Wij willen als gemeente dat ouderen in staat gesteld worden om zo lang mogelijk zelfstandig te leven. Blijven sporten en bewegen zijn hierbij onmisbaar om (verergering van) bepaalde ziekten en aandoeningen te voorkomen. Maar sport- en beweegdeelname kan ook een gunstig effect hebben op de sociale participatie van ouderen en depressie en sociaal isolement tegengaan.

Verandering van sportvoorkeur: Voor de sport- en beweegdeelname van alle groepen en specifiek van ouderen is het vooral belangrijk dat de omgeving schoon, heel en veilig is en dat deze uitnodigt tot bewegen. Veel sport- en beweegaanbod in de buurt sluit (nog) niet goed aan op de wensen en behoeften van ouderen. Ouderen willen vaak aangepast sporten, vooral als zij te maken krijgen met afnemende gezondheid.

“Als belangrijkste reden om niet te sporten worden achtereenvolgens genoemd:
Geen behoefte, tijd, gezondheid, leeftijd en kosten. (Buurtpeilingen 2010)”

Kaders

Waarom?

Veel mensen sporten en bewegen omdat ze het leuk vinden, fit willen zijn of het sociale aspect waarderen. Maar voor sommige groepen is sport en bewegen op dit moment niet vanzelfsprekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor mensen met een beperking, ouderen, jongeren met gedragsproblemen, mensen in een sociaal isolement, mensen met overgewicht en chronische ziektes. Meer sporten en bewegen leveren juist bij deze groepen een positieve bijdrage aan de gezondheidstoestand, weerbaarheid en participatie. Gezien de achterblijvende gezondheid, de vele inwoners in de stad met een lage Sociaal-Economische Score (SES) en de demografische ontwikkelingen is investeren in gezondheid middels sport en bewegen van essentieel belang.

Wat?

Om ons doel te bereiken zetten we in op:

- Voor nagenoeg elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is.
- Meer multisportaanbod en sport- en beweegaanbod op locatie (school, sportveldjes in de buurt, zorg- en welzijnsinstellingen, etc.) voor:
- Jeugd en jongeren (6 t/m 18 jaar), vanwege de preventieve werking.

- Doelgroepen waar ten opzichte van het gemiddelde van *vergelijkbare gemeenten* achterstanden zijn op het gebied van sporten en bewegen, te weten:
 - 36-45 jarigen
 - 46-55 jarigen
 - 56-64 jarigen
 - 65-79 jarigen
- Prioriteit bij inzet in buurten waar de sport- en beweegdeelname lager is dan het Maastrichtse gemiddelde: Malberg, Limmel, Caberg, Malpertuis, St. Maartenspoort, Wittevrouwenveld, Borgharen, Heugemerveld, Mariaberg, Amby, Heer, Pottenberg, Kommelkwartier, Wyckerpoort, Heugem en Daalhof.
- Meer lokale menskracht (zoals combinatiefunctionarissen) waarmee sportverenigingen worden versterkt en verbindingen worden gelegd tussen sport en de buurt, school, naschoolse opvang, zorg en welzijn.
- Meer publiek-private samenwerking.

Waar toe?

Een vernieuwde uitvoeringsnota 'sport- en bewegingsstimulering' moet ertoe leiden dat:

- Meer Maastrichtenaars (structureel) gaan sporten en/of bewegen, vanuit het besef dat sporten en bewegen een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven en één of meerdere maatschappelijke doelen (gezondheid, verbinden, etc.).
- Verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van de Maastrichtenaar door het stimuleren van de structurele sportdeelname en de maatschappelijke (sport) participatie waardoor een leven lang sporten en bewegen voor iedereen mogelijk wordt.

Hoe?

Momenteel kan nog niet iedereen die dat wil sporten en bewegen in de buurt. Het sport- en beweegaanbod sluit nog onvoldoende aan op de vraag van bewoners. Om op lokaal niveau een sport- en beweegaanbod te realiseren, hebben wij aandacht voor het volgende:

- Maatwerk en een vraaggericht aanbod kan pas ontstaan nadat de behoeften van inwoners in kaart zijn gebracht. Indien deze behoefte-inventarisatie naast het beschikbare aanbod wordt gelegd, wordt duidelijk waar het eventueel nog aan ontbreekt. Daarbij gaat het ook om het optimaal benutten van de sportvoorzieningen die er in de buurt zijn. Dit doen we niet gemeentebreed maar prioritair in de hierboven genoemde prioriteitsbuurten en voor de prioriteitsleeftijdsgroepen.
- Inzet van publieke en private partners om een vraaggericht sport- en beweegaanbod te realiseren.
- Inzet van lokale menskracht om verbindingen te leggen tussen sportverenigingen, andere sportaanbieders en locaties waar behoefte is aan sport- en beweegaanbod.
- Bundelen, valideren en uitrollen van kansrijke sport- en beweegconcepten.
- Leggen van verbindingen en benutten van kansen door het verstevigen van de interne samenwerking (o.a. Jeugdzorg, Wmo, Gezondheid) en de externe samenwerking (o.a. zorgverzekeraars, organisaties).

Wanneer?

In het najaar van 2013 zal een uitvoeringsnota 'sport- en bewegingsstimulering' worden vastgesteld. Hierin worden de programmalijnen voor de hierboven genoemde doelgroepen verder uitgewerkt.

2.3 Pijler 2: Accommodaties

Doel Pijler 2: Accommodaties

Accommodaties die tegemoet komen aan en in evenwicht zijn met de wensen, behoeften, vraag, gedragspatronen en financiële mogelijkheden van de toekomst

De pijler Accommodaties bestaat uit een aantal onderdelen (rondom sportinfrastructuur) die achtereenvolgens in dit hoofdstuk aan de orde zullen komen.

- Buitensportaccommodaties
- Multifunctioneel gebruik Stadion De Geusselt
- Binnensportaccommodaties
- Tarieven
- Sport en bewegen in de openbare ruimte
- Studentensport

2.3.1. Buitensportaccommodaties

Terugblik en feitenanalyse

In deze paragraaf wordt in het bijzonder stilgestaan bij een majeur project dat grote impact heeft gehad op veel buitensportverenigingen: het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties. In het kader van dit spreidingsbeleid zijn in het verleden de volgende twee belangrijke beslissingen genomen:

- 26 februari 2008 : Raadsnota 'Spreidingsbeleid buitensportaccommodaties'
- 7 januari 2011 : Collegenota 'Bijstellen uitvoeringsplan Spreiding Buitensportaccommodaties'¹

Uitgangspunt van dit spreidingsbeleid is om een robuuste sportinfrastructuur te creëren door middel van concentratie van multifunctionele parken, gecombineerd met een aantal ondersteunende kleinschalige sportvoorzieningen op buurt- en wijkniveau. Deze kwaliteitsslag levert een hoge bijdrage aan de sport- en bewegingsstimulering en het aantrekkelijk vestigings- en verblijfsklimaat van de stad. Ingrediënten hierbij zijn: multifunctionele accommodaties van voldoende schaalniveau, gedeeld gebruik met behoud van eigen identiteit, evenwichtige spreiding over de stad, verbreden toegankelijkheid en het algemeen belang prevaleert boven verenigingsbelang. Voor de financiering van deze plannen werden de investeringsgelden sport tot en met 2020 ingezet en werd uitgegaan van de in 2008 gebruikelijke systematiek; waar sprake is van het afstoten van sportparken worden de opbrengsten uit verkoop van deze parken (herontwikkelpbrengsten) ten gunste van sport ingezet.

Het raadsbesluit van februari 2008 is vervolgens uitvoerig geëvalueerd in de collegenota van januari 2011. In deze evaluatie is geconstateerd dat door de veranderde economische situatie er slechts in beperkte mate sprake is van herontwikkelpbrengsten en dat de investeringen in de op dat moment uitgevoerde onderdelen van het spreidingsplan veel hoger waren uitgevallen dan verwacht.

Er diende in de evaluatie een standpunt te worden ingenomen ten aanzien van de verdere uitvoering van het spreidingsplan. De besluitvorming in deze evaluatie was indertijd als volgt:

- De pilot Kwaliteitssportpark Geusselt te beperken tot het volledig afmaken van Geusselt Noord inclusief implementatie van professioneel beheer en toezicht.
- Een aantal van de meest nijpende knelpunten op Sportpark Jekerdal op te lossen.
- De stervoorzieningen Griend en Caberg te realiseren.
- Als gevolg van het uitstellen van de upgradering van Sportpark Zuid, de realisatie van Kwaliteitssportpark Bemelerweg en het combinatiegebouw boulodrome (jeu de boules)/voetbal op sportpark West:
 - extra maatregelen uit te voeren ten behoeve van het in stand houden van het huidig kleedclubgebouw op Sportpark Zuid;

¹ behandeld in de raadscommissie van 17 januari 2011

- reparatiewerkzaamheden (maatwerk met als uitgangspunt functioneel en veilig) uit te voeren aan de kleeclubgebouwen aan de Toustruwe (vv Standaard) en Laan in den Drinck (RKSV Heer).
- Ten behoeve van de amateur-buitensportverenigingen in de stad:
 - te starten met het traject ‘Vereniging van de Toekomst’ op Sportpark Geusselt-Noord en Sportpark West;
 - na vaststelling van het normenkader vitale verenigingen een plan van aanpak op te stellen voor de gemeentelijke verenigingsondersteuning, welke zal worden vormgegeven in samenspraak met de sportbonden en andere partijen.

Voor de uitvoering van deze beslispunten was een bedrag beschikbaar van 1,9 miljoen euro. De in de beslispunten opgenomen acties, met uitzondering van het bouldrôme, zijn uitgevoerd binnen dit budget.

In het bijgestelde uitvoeringsplan is uitgesproken dat de ambitie van het spreidingsbeleid overeind blijft, met die kanttekening dat de verdere uitvoering afhankelijk wordt gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen.

In de Quickscan van het Mulier Instituut is de ruimte voor buitensport opnieuw in beeld gebracht. Dit bevestigt het beeld dat ook reeds ten grondslag lag aan de start van het spreidingsbeleid buitensport. In toenemende mate bestaat (forse) overcapaciteit op de 18 gemeentelijke buitensportaccommodaties en de geprivatiseerde buitensport. De enige uitzondering op deze trend is hockey. Zie tabel 2.2.

Tabel 2.2: Stand van zaken + prognose 2030 ruimte voor buitensport Maastricht (Bron: Quickscan)

Buitensport	Overschot/tekort 2012	Prognose overschot/tekort 2030
Veldvoetbal	+ 11 velden (op stadsdeelniveau)	+ 14,5 (op stadsdeelniveau)
Tennis (<i>geprivatiseerd</i>)	+ 22 banen	+ 27 banen
Hockey	- 2 velden	- 2 tot -7 velden

Openstaande actiepunten

Door deze fasering van de uitvoering van het spreidingsbeleid blijven 2 actiepunten openstaan die ook al in de nota van januari 2011 zijn gesignaleerd :

Realisatie bouldrôme c.q. overdekte voorziening voor jeu de boulesverenigingen

Hiervoor is in 2000 een intentieovereenkomst door de gemeente getekend met de Maastrichtse Jeu de Boulesverenigingen en de Nederlandse Jeu de Boulesbond. Wij blijven – in gezamenlijkheid met de jeu de boulesverenigingen - zoeken naar een geschikte locatie die voldoet aan de wensen van genoemde partijen en past binnen het hiervoor gereserveerde budget. Dit actiepunt zal dan ook onderdeel zijn van het uitvoeringsnota toekomstbestendige binnensport.

Overbespeling van de hockeyvelden/realisatie 4^e hockeyveld

Ook uit de quickscan van het Mulier Instituut komt ontegenzeggelijk naar voren dat het ontbreken van het gewenste 4^e hockeyveld voor wat betreft de buitensportaccommodaties het belangrijkste knelpunt is. Er vindt frequent overleg plaats met de hockeyvereniging om de mogelijkheden te bekijken hoe wij in een PPS-constructie tot een oplossing van dit probleem kunnen komen. Wij vinden dat we de conclusie uit de quickscan en de roep van de hockeyvereniging niet kunnen negeren. Wij willen dan ook – via slimme samenwerking - een 4^e hockeyveld realiseren. Deze claim wordt afgewogen in de Kadernota.

De mogelijkheden van het realiseren van herontwikkelopbrengsten zijn sinds het bijgestelde uitvoeringsplan niet verbeterd en zullen naar verwachting ook voorlopig niet verbeteren. Er dient daarom opnieuw een standpunt te worden bepaald ten aanzien van het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties. Uit de verschillende overlegvormen die wij met betrokken partijen hebben gehad over de nieuwe sportnota blijkt dat

de communicatie tussen gemeente en deze partijen over dit onderwerp de laatste twee jaar uitdrukkelijk is verbeterd en dat er ook begrip bestaat voor de ontstane situatie zoals in deze alinea omschreven.

Kaders

Ten aanzien van buitensportaccommodaties worden geen nieuwe kaders gesteld. De ambitie van het spreidingsbeleid ten aanzien van de pijler 'accommodaties' blijft overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen.

Wij borgen het beheer & onderhoud van onze sportaccommodaties op het niveau: schoon, heel en veilig. Verhuur van accommodaties vindt efficiënt plaats waarbij de gemeente richting gebruikers stuurt op locatie en tijdstip. Doel is een hogere *bezettingsgraad* van de gemeentelijke sportaccommodaties. Een te lage *bezettingsgraad* leidt tot sluiting of herbestemming. Omdat er geen eenduidige cijfers bekend zijn over de huidige bezetting in de buitensportaccommodaties, wordt nu geen minimale bezettingsgraad vastgesteld. Daarnaast werken wij toe naar een hoger *dekkingspercentage*. Voor de buitensportaccommodaties moet dit *dekkingspercentage* hoger worden dan de huidige 19%.

Vanuit sportbeleid zou het een inhoudelijke wezenlijke ontwikkeling zijn om een 4de hockeyveld te realiseren. Echter, dit brengt concrete financiële consequenties met zich mee. Wij willen – via slimme samenwerking – een 4^e hockeyveld realiseren. Afweging van deze claim vindt plaats in de Kadernota.

Daarnaast blijven wij ons – in gezamenlijkheid – inzetten voor de realisatie van een overdekte voorziening voor jeu de boulesverenigingen omdat dit een diepe wens blijft.

2.3.2. Multifunctioneel gebruik Stadion De Geusselt

In de raadsnota van 26 mei 2010 inzake de aankoop van stadion De Geusselt – thuisbasis van betaald voetbalorganisatie MVV – is beslist dat het stadion niet meer exclusief voor MVV bestemd is, maar onderdeel uit zal maken van het pallet aan stedelijke buitensportaccommodaties. Dit om de financiële en maatschappelijke rentabiliteit van het stadion te vergroten. Het jaarlijks exploitatietekort op het stadion bedraagt € 0,3 miljoen.

Na deze besluitvorming is als bijlage bij de raadsnota van 25 januari 2011 een notitie¹ verschenen over het multifunctioneel gebruik stadion De Geusselt. Hierin is uitvoerig aangegeven wat de belemmeringen zijn om het stadion op grotere schaal multifunctioneel te maken. Een en ander is herhaald in het rapport van de Rekenkamer Maastricht van juni 2012.

Een aantal keren is door raad en college aangegeven dat de mogelijkheden van multifunctioneel gebruik van het stadion opnieuw zullen worden bekeken. Het is opportuun dit te doen bij de nu voorliggende evaluatie van het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties, omdat daarin aantal en aard van de buitensportaccommodaties opnieuw bekeken worden. Hieronder volgt een opsomming van (on)mogelijkheden tot intensiever multifunctioneel gebruik van het stadion.

Juridische eigendomssplitsing

Door de juridische eigendomssplitsing van het stadion en de omliggende ruimtes bestaan afspraken tussen de gemeente en de andere eigenaren welke het vrijwel onmogelijk maken om tijdens kantooruren evenementen toe te staan die (geluids)overlast veroorzaken.

Milieuvergunning/gebruiksmelding

In de *milieuvergunning* van het stadion is de maximale geluidshinder opgenomen. Er mag maximaal 10 keer per jaar afwijken worden van deze norm ten behoeve van het houden van evenementen in het stadion. Bij overschrijding van dit aantal moet een nieuwe milieuvergunning worden aangevraagd. Voor het huidige multifunctionele gebruik van het stadion is de huidige vergunning overigens toereikend.

¹ Getiteld "Multifunctioneel gebruik Stadion De Geusselt"

Thans is voor het stadion geen algemene *gebruiksmelding* gedaan voor op het voetballen aanvullende activiteiten/evenementen. Vanuit de huidige gebruiksmelding zijn nevenactiviteiten in en om het stadion uitgesloten. Hierdoor moet per nevenactiviteit/-evenement een gebruiksmelding worden gedaan. Om dit te vergemakkelijken zal voor de toekomst een algemene gebruiksmelding worden gedaan.

Natuurgras/kunstgras

Omdat in het Geusseltstadion nu een natuurgrasmat ligt, is het veld maar heel beperkt te gebruiken. Het veld moet altijd in topconditie zijn. Dit kan ondervangen worden door de natuurgrasmat in het stadion te vervangen door een hoogwaardig kunstgrasveld. Dit kunstgras dient te voldoen aan FIFA en UEFA normen (eisen voor profvoetbal). De kosten worden geschat op minimaal € 600.000,- Door het aanleggen van een kunstgrasveld met een nieuw drainagesysteem zouden de (sport)gebruiksmogelijkheden moeten toenemen. Mocht MMV promoveren naar de eredivisie, dan wordt, naast de nodige veiligheidsmaatregelen, een veldverwarming of anders een kunstgrasmat verplicht.

Echter:

- vanwege de specifieke, vaste belijning en het soort kunstgras (FIFA/UEFA normering) zou het sportgebruik dan beperkt worden tot voetbal;
- de huidige verlichting is niet geschikt voor andere wedstrijden of trainingen. De kosten van verlichting zijn hiervoor te hoog. Nader onderzoek zal nodig zijn om te bekijken of aanpassing van de verlichting (van wedstrijd naar trainingsverlichting al dan niet gecombineerd) tot de mogelijkheden behoort;
- om volwaardig (anders dan incidenteel) onderdeel te kunnen zijn van het areaal in te plannen sportvloeren in de Geusselt zal het veld gedurende de hele week beschikbaar moeten zijn. Hierdoor worden de mogelijkheden om het stadion in te zetten voor andere doeleinden dan voetbal beperkt tot de zomerperiode (behoudens onderhoud);
- bij daggebruik geldt weer de beperking zoals vermeld onder het onderdeel 'juridische eigendomssplitsing';
- ook kunstgras is niet geschikt om zonder voorzieningen (zware) podia e.d. en grote mensenmassa's te dragen. Hiervoor dient een aparte dekvloer geïnstalleerd te worden.

Gezien het bovenstaande is voor een intensiever sportgebruik een forse investering noodzakelijk. Dit zal leiden tot fors hogere exploitatielasten en waarschijnlijk maar tot een beperkt meergebruik voor sport. Los van het feit dat er op dit moment geen investeringsgelden meer voorhanden zijn voor een verdere implementatie van het spreidingsbeleid, gaat vanuit sportbeleid de voorkeur niet uit naar investeren in uitbreiding van het areaal voetbalvelden. Uit de quickscan van het Mulier Instituut wordt geconcludeerd dat Maastricht een groot overschot aan voetbalvelden heeft. Indien genoemd bedrag ter beschikking zou staan, is het vanuit sport effectiever om dit bedrag buiten het stadion te besteden, omdat het bedrag voldoende zou zijn om buiten het stadion wellicht meer dan één kunstgrasveld aan te leggen en dit leidt tot meer gebruiksmogelijkheden zowel qua uren als qua diversiteit.

Conclusie

Geconcludeerd moet worden dat er geen mogelijkheden zijn om het multifunctioneel gebruik van het stadion fors te verhogen. Een verhoging hiervan binnen de gebruiksmogelijkheden van het stadion is wel mogelijk. De gemeente zal daarop gaan sturen om de multifunctionaliteit van het stadion volledig te benutten. Daarnaast zal de mogelijkheid bekeken worden van een algemene gebruiksmelding voor het Geusseltstadion, zodat de evenementen die plaats vinden gemakkelijker aan de benodigde toestemming/vergunning kunnen komen.

2.3.3. Binnensportaccommodaties

De afgelopen jaren hebben we fors geïnvesteerd in de kwaliteit en spreiding van de buitensportaccommodaties. Daarnaast is er in de binnensport een aantal belangrijke beslissingen genomen. Dit geldt met betrekking tot de realisatie van het Geusseltbad en de bouw van de sporthal in Randwijck en de Geusselthal.

Om de binnensportaccommodaties toekomstbestendig te maken is het noodzakelijk om strategische keuzes te maken. In deze paragraaf worden de kaders van het beleid ten aanzien van toekomstbestendige binnensport uiteengezet.

Terugblik en feitenanalyse

Maastricht kent 3 soorten binnensportaccommodaties, te weten sportzalen, gymzalen en sporthallen. De verschillen worden vooral bepaald door de afmetingen¹ en de functionaliteit. De sportzalen en de gymzalen zijn primair gebouwd ten behoeve van het bewegingsonderwijs en daardoor niet ingericht voor wedstrijdsporten; hiertoe zijn de sporthallen wel geschikt. Scholen voor voortgezet onderwijs beschikken in principe over eigen lokalen voor bewegingsonderwijs. Indien er onvoldoende capaciteit is op de eigen locatie, dan huren de scholen elders aanvullende capaciteit in, met name in gemeentelijke sporthallen en gymzalen.

Er zijn 29 multifunctionele gemeentelijke binnensportaccommodaties:

- 4 sporthallen (gemiddelde leeftijd sporthallen: 36 jaar)
- 8 sportzalen (gemiddelde leeftijd sportzalen: 38 jaar)
- 17 gymzalen (gemiddelde leeftijd gymzalen: 42 jaar)

Deze 29 binnensportaccommodaties worden nagenoeg allemaal multifunctioneel gebruikt door zowel onderwijs, NOC*NSF- verenigingen, overige sportverenigingen, overige verenigingen, ongeorganiseerde sporters en commerciële gebruikers. Daarnaast heeft de gemeente nog 3 gymzalen in eigendom die elk aan één sportvereniging worden verhuurd (monogebruik).

En tenslotte zijn er nog 18 binnensportaccommodaties (sport- en gymzalen) in eigendom van diverse basis- en voorgezet onderwijsinstellingen of corporaties. De gemeente heeft geen taak in het verhuren van deze 18 zalen aan verenigingen, ongeorganiseerde sporters, e.d.

Ten behoeve van de vele zwembadliefhebbers in onze stad exploiteert de gemeente Maastricht momenteel nog 3 zwembaden, op de locaties Dousberg, Heer en Vijverdal. Op zeer korte termijn zullen deze 3 verouderde baden vervangen worden door één nieuw zwembadcomplex voor iedereen: het Geusseltbad. De gemeente wil met het nieuwe zwembad een laagdrempelige voorziening in de regio aanbieden die extra aanzet tot recreatief bewegen en sporten. Het bad richt zich op verschillende doelgroepen zoals verenigingen, sporters, families, recreanten, lezwimmers en zwimmers met een medische indicatie.

Daarnaast wordt het Geusseltbad een voorbeeld in Nederland op het gebied van architectuur en duurzaamheid. Het zwembad staat in de groene omgeving van het Geusselpark, dat geheel wordt vernieuwd. En samen met Sportpark Geusselt, het voetbalstadion en de nieuw te bouwen Geusseltsporthal draagt het zwembad bij aan het vormgeven van een sportieve omgeving.

Quickscan

Uit de quickscan van het Mulier instituut komen de volgende aandachtspunten ten aanzien van onze binnensportaccommodaties aan de orde:

- De *bezettingsgraden* zijn laag, vooral in vergelijking met andere gemeenten. Maastricht heeft een gemiddelde *bezettingsgraad* van 39%² over alle binnensportaccommodaties. Zie onderstaande tabel

¹ Ter informatie de afmetingen van de diverse type accommodaties (b)x(l)x(h): gymzaal 12 x 21 x 5,5 meter, sportzaal 13 x 22 x 7 meter, sporthal 24 x 44 x 7 meter.

² In deze berekening is uitgegaan van een maximale verhuur van 14 uur per dag, 7 dagen per week, 40 weken per jaar. Dit is reëel omdat dan rekening wordt gehouden met onderhoud, seizoensduur en vakantieperiodes. Indien gekeken zou worden naar de feitelijke leegstand over 52 weken, dan is de bezettingsgraad uiteraard (nog) lager.

2.3 voor een uitsplitsing naar accommodaties. Hieruit blijkt dat in Maastricht met name de gymzalen vaak leeg staan. Ter vergelijking: de Brabantse steden waarmee wij ons vergeleken hebben, kennen een gemiddelde *bezettingsgraad* van 52% over alle binnensportaccommodaties. Maastricht scoort op dit onderdeel dus laag.

Tabel 2.3: Bezettingsgraden 2012 Maastricht

	Bezettingsgraad berekend over: 14 uur per dag, 7 dagen per week, 40 weken per jaar
Gymzalen	34 %
Sportzalen	41 %
Sporthallen	52 %
Gemiddelde alle binnensportaccommodaties	39 %

- De gemeente Maastricht verdient via de inkomsten uit verhuur ongeveer de helft van de gemaakte kosten (exclusief kapitaalslasten) voor de binnensport terug (*dekkingspercentage* = 53%).
- In vergelijking met de Brabantse steden geeft Maastricht weinig uit aan de exploitatie van de binnensportaccommodaties, te weten € 1,5 miljoen (2011).
- Binnensportverenigingen betalen hoge huren in vergelijking met buitensportverenigingen.
- De huurkosten per lid per seizoen¹ (40 weken) zijn: voetbal: ± € 15,-, hockey: €14,26, volleybal €152,10.
- De huurkosten per lid per seizoen van binnensportverenigingen komen in de buurt van de huurkosten in de Brabantse steden (volleybal: € 142,35).
- Uit aanvullend onderzoek door het Mulier instituut naar het aantal beschikbare m² gemeentelijke binnensportvloer blijkt dat Maastricht ruimer in haar jasje zit dan de Brabantse steden.

	Noord-Brabant (gemiddelde)	Maastricht
Totale m ² sportvloer	16.277	12.182
m ² sportvloer per 10.000 inwoners	911	1.007
Gemiddelde bouwjaar accommodaties	1980	1973

“Een voetballer of hockeyer in Maastricht betaalt gemiddeld ± € 15,- aan veldhuur om een heel seizoen te kunnen sporten.

Een volleyballer in Maastricht betaalt gemiddeld €152,10 aan huurkosten per seizoen van de binnensportaccommodatie.”
(Bron: Quicksan)

Wettelijke taak bewegingsonderwijs

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor de planning en financiering van voldoende geschikte ruimte voor bewegingsonderwijs voor het primair onderwijs en voor de financiering van de eerste inrichting. De gemeentelijke zorgplicht voor het bewegingsonderwijs betekent dat de gemeente verplicht is per onderwijssoort een minimum aantal klokuren bewegingsonderwijs te realiseren. Bij wet is geregeld dat leerlingen in het basisonderwijs tenminste 1,5 klokuur per week sporten². Hier komt mogelijk echter verplichte uitbreiding op (zie hieronder).

¹ Op basis van een virtuele verenigingen,

² Uit het scholenonderzoek in het kader van de Brede Analyse Sport, Bewegen en Onderwijs (Mulier Instituut, 2010), blijkt dat er gemiddeld 2 lesuren van 45 minuten per week in groep 3 t/m 8 wordt gegeven, en gemiddeld 5 tot 6 lesuren van 45 minuten in groep 1 en 2.

Trends en ontwikkelingen

Diverse trends en ontwikkelingen leiden tot veranderingen ten aanzien van binnensportaccommodaties, waarop nu geanticipeerd moet worden. Het betreft hier met name die zaken waar vanaf het begin van deze sportnota reeds aandacht voor wordt gevraagd gezien de grote impact op het sportbeleid. Maar er zijn ook specifieke andere ontwikkelingen te benoemen.

Veranderende sportvoorkeuren: Er is een stagnatie/daling in het aantal georganiseerde sporters. Er is meer vraag naar ongeorganiseerd en commercieel sporten.

Demografische ontwikkelingen: Er is minder jeugd binnen verenigingen en onderwijsinstellingen en met name deze doelgroep sport veelvuldig in binnensportaccommodaties. Er is daarnaast een stijgende groep oudere sporters met andere wensen, die niet per definitie in gemeentelijke accommodaties worden ingevuld. Kortom, door ontgroening en vergrijzing ontstaat een (verder) overschot aan accommodaties.

Financiële tekorten/bezuinigingen: Er is een verwacht tekort op het onderhoudsbudget mede als gevolg van de stijgende energielasten en het gegeven dat de accommodaties van hoge leeftijd zijn, waarmee wij overigens niet uniek zijn in Nederland.

Gevolgen Regeerakkoord 2012: De nieuwe VVD/PvdA-regering wil het bewegingsonderwijs op basisscholen uitbreiden. In het regeerakkoord is opgenomen dat “het kabinet streeft naar meer gymlessen per week in het primair onderwijs”. Op dit moment is de norm twee gymlessen van 45 minuten per week per groep. Of met de tekst in het regeerakkoord bedoeld wordt dat het aantal gymlessen per week stijgt (naar drie) of dat het aantal lessen per week stijgt (naar drie klokuren per week, een verdubbeling dus) is nog onduidelijk. Het is evenwel van groot belang hier duidelijkheid in te krijgen alvorens onomkeerbare stappen te zetten ten aanzien van binnensportaccommodaties.

Structuurvisie Maastricht 2030: In de Structuurvisie is reeds vastgelegd dat de zorgplicht en ontwikkeling van basisscholen naar Integrale Kind Centra (IKC's) leidt tot herschikking van de kleinere binnensportvoorzieningen (gymzalen en sportzalen). Deze worden qua aantal en spreiding in relatie tot de onderwijsontwikkelingen (IKC's) opnieuw verdeeld. Als ordeningsprincipe is hiertoe reeds vastgelegd dat rondom een IKC een straal van maximaal 1000 meter getrokken wordt waarbinnen een gymzaal met voldoende capaciteit voor het grotere aantal leerlingen in een kindcentrum aanwezig moet zijn. Hierbij wordt uitgegaan van het principe dat de jongste doelgroep terecht kan in een speellokaal of vergelijkbare voorziening in of op korte afstand (300 m) van het schoolgebouw.

Uit onderzoek¹ blijkt dat afstand voor vrijwel niemand in Nederland een serieuze belemmering is om te sporten. Tachtig procent van de sporters heeft minder dan een kwartier nodig om bij de accommodatie te komen van de sport die zij het meest beoefenen. Onder 12 tot 17-jarigen gaat 77 procent van de sporters lopend of met de fiets naar deze accommodatie toe.

Kaders

Waarom?

De huidige fijnmazige spreiding van de binnensportaccommodaties in Maastricht is qua bezetting, functionaliteit, leeftijd en kosten niet te handhaven en in die omvang, gezien de trends en ontwikkelingen (algemeen en sportspecifiek) niet meer nodig.

Waartoe?

De nu nog veelal traditionele binnensportaccommodaties worden omgevormd tot moderne accommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn. Ze zijn goed bereikbaar, toegankelijk, schoon, heel, veilig en betaalbaar. Waar nodig worden accommodaties herbestemd of gesloten.

Wanneer?

¹ Bron: Rapportage Sport 2010, Mulier Instituut, Utrecht

In 2014 wordt de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld.

Kaders

Deze uitvoeringsnota wordt gebaseerd op onderstaande kaders:

Inspelen op trends en ontwikkelingen

Nieuwe of te renoveren accommodaties zijn afgestemd op de huidige en toekomstige behoeften van de gebruikers. We bekijken welke innovaties er mogelijk zijn in het (multifunctionele) gebruik. We optimaliseren het gebruik ten behoeve van het onderwijs overdag en het recreatief en sportgebruik in de avonden. Binnensporters zijn in tegenstelling tot buitensporters meer aangewezen op sportaccommodaties met meervoudig gebruik. In het kader van gewenste kwaliteit etc. wordt in de uitvoeringsnota onderzocht of het (meer) sportspecifiek inrichten van een of meerdere gym- en/of sportzalen gewenst is.

Borgen van kwaliteit

Aandacht voor diverse beheer- en onderhoudsaspecten die momenteel onvoldoende gewaarborgd zijn, zoals toezicht, sleutelbeheer, schoonmaak, klanttevredenheid. Wij borgen het beheer & onderhoud van onze sportaccommodaties op het niveau: schoon, heel en veilig.

Optimaal bezettingsgraad

Doel is een hogere bezetting c.q. bespeling van de gemeentelijke sportaccommodaties. Binnensportaccommodaties moeten gemiddeld meer dan de huidige 39% van de beschikbare normtijd (= 14 uur per dag/7 dagen per week/40 weken per jaar) in gebruik zijn. Een minimale *bezettingsgraad* per type binnensportaccommodatie wordt opgenomen in de uitvoeringsnota. Een te lage *bezettingsgraad* leidt tot sluiting of herbestemming.

Efficiënte verhuur

Verhuur van binnensportaccommodaties vindt efficiënt plaats waarbij de gemeente richting gebruikers stuurt op locatie en tijdstip. In de uitvoeringsnota worden hiervoor uitgangspunten geformuleerd zoals: verhuur van zoveel mogelijk opeenvolgende uren, clustering van huurders, gericht sturen op toewijzen van huurders richting een locatie, weekendsluiting, etc.

Hoger dekkingspercentage

Het huidige *dekkingspercentage* binnensportaccommodaties is gemiddeld 53% (2011). Wij werken toe naar een hoger *dekkingspercentage*.

Goed bereikbaar

Vrijwel elke bewoner beschikt binnen een straal van 1000 meter om zijn woning over een binnensportaccommodatie. Dit afstandscriterium is afgeleid van de ontwikkelingen ten aanzien van IKC's en de Jantje Beton-norm. Een uitzondering geldt voor de wijken Borgharen en Itteren, omdat hier niet voldaan kan worden aan deze norm. Hier streven we naar behoud van maximaal 1 gymzaal voor beide wijken.

Eigendom bij voorkeur bij gemeente

De gemeente blijft/wordt bij voorkeur economisch eigenaar van (nieuwe) gymzalen/sportzalen.

2.3.4. Tarieven

Doel:

Een eerlijke en simpelere tarievenstructuur voor buiten- en binnensport

Terugblik en feitenanalyse

De gemeente verhuurt sportaccommodaties tegen een verlaagd tarief (zgn. sociaal tarief) aan verenigingen en sporters, zodat de kosten van sportbeoefening worden gedrukt. De aanname is namelijk dat lage tarieven een positief effect hebben op de sport- en beweegdeelname. Het betreft hier dus een vorm van indirecte subsidieverlening waar alle sporters in de stad van profiteren. Voor seizoensgebruikers en vitale verenigingen is deze subsidie nog hoger. Commerciële partijen betalen een kostendekkend tarief.

De Maastrichtse tarievenstructuur vindt zijn oorsprong in de jaren '90 van de vorige eeuw. Sinds die tijd zijn tarieven geïndexeerd, zijn er nieuwe tariefstructuren bijgekomen en afgevallen, kortom de huidige tarievenstructuur is historisch gegroeid. Dit is overigens bij de overgrote meerderheid (77,5%) van de Nederlandse gemeenten het geval¹. En ongeveer de helft van alle gemeenten is van plan, of bezig de tarievenstructuur te herzien.

Wij hebben het Mulier Instituut in de Quickscan gevraagd om naar de Maastrichtse tarievenstructuur te kijken. Zij constateren het volgende:

- De in Maastricht gehanteerde tarievenstructuur is ondoorzichtige en complex.
- De tarieven bij buitensport en gymzalen zijn opvallend laag.
- Er is een forse scheefgroei ontstaan tussen binnen- en buitensporttarieven, waarvoor geen inhoudelijke verklaring is te geven. Zo bedragen de huurkosten voor een veldvoetbalvereniging (pilotpark) per lid per seizoen: € 17,55. Een volleybalvereniging betaalt daarentegen aan huurkosten per lid per seizoen: € 152,10.
- Tarievidifferentiatie ontbreekt terwijl dit te verwachten mag zijn op basis van kwaliteitsverschillen (veel gemeenten kennen verschillende tarieven tussen kunstgras- en natuurgrasvelden).
- Maastricht heeft door lage buitensporttarieven en lage bezettingsgraden relatief weinig inkomsten uit verhuur. Daar waar het *dekkingspercentage* in de binnensport nog gemiddeld 53% bedraagt, is dit bij de sportparken slechts 19%! Er is daarom veel gemeenschapsgeld benodigd voor sporten in Maastricht: € 21,80 per inwoner (bedrag is excl. kapitaalslasten).

De uitgaven aan sport en bewegen zijn niet minder geworden tijdens de crisis omdat sport niet wordt beschouwd als luxegoed waarop men bezuinigt. Daarnaast blijkt uit landelijk onderzoek dat er sprake is van een behoorlijke prijselasticiteit bij sportactiviteiten, zodat enkel een (redelijke) tariefsverhoging niet snel zal leiden tot het stoppen met sportbeoefening. Ondanks deze landelijke gegevens willen we hier zorgvuldig te werk gaan en de gevolgen goed doorspreken met onze lokale belanghebbenden. Vandaar dat wij niet nu al komen met nieuwe tarieven, maar hier een uitvoeringsnota voor zullen opstellen.

Iedere inwoner van Maastricht betaalt €21,80 mee aan het sport- en beweegbeleid van Maastricht.
Ter vergelijking: Breda: € 10,01 per inwoner; Eindhoven: € 16,60 per inwoner; Den Bosch: € 14,94 per inwoner; Tilburg: € 23,96 per inwoner.
(Bron: Quickscan, bedragen zijn excl. kapitaalslasten omwille van vergelijkbaarheid)

Kaders

Waarom?

Geconstateerd is dat onze tarievenstructuur onduidelijk is, oneerlijk uitpakt tussen binnen- en buitensporters en leidt tot lage inkomsten voor de gemeente. Hierdoor moet relatief veel worden toegelegd per inwoner.

Waar toe?

¹ Bron: Onderzoeksrapport 'Tariefstelling van gemeentelijke sportaccommodaties en de invloed van de bezuinigingen', Vereniging Sport en Gemeenten, Den Haag, juni 2012

Wij willen toewerken naar een eerlijke en simpelere tarievenstructuur. We blijven hierbij uitgaan van betaalbare, redelijke en rechtvaardige tarieven voor sportvoorzieningen.

Wat?

Wij gaan op basis van de constateringen uit de Quicksan de tarievenstructuur herijken. Het betreft hier echter complexe en ook gevoelige materie. Wij zullen hiertoe een zorgvuldig traject doorlopen waarin alle belangen worden gewogen. Dit traject zal uiteindelijk leiden tot een uitvoeringsnota 'Tarieven'.

Wanneer?

In 2014 wordt de uitvoeringsnota 'Tarieven' vastgesteld.

Een voetbalvereniging betaalt € 4,69 per uur om te voetballen op een kunstgrasveld ter waarde van €500.000,- (afschrijving 50.000,- per jaar). In dit uurtarief is ook het gebruik van veldverlichting, sportmaterialen, kleedlokalen en de schoonmaak daarvan is opgenomen.

Kaders

Simpeler

We gaan een eenvoudige tarievenstructuur opzetten.

Eerlijk

De grote verschillen tussen de binnen- en buitensporttarieven vinden wij niet eerlijk. Wij willen deze verschillen verkleinen waarbij wij reeds nu aangeven dat geen huurverlaging ten aanzien van binnensportaccommodaties wordt doorgevoerd. De tarieven voor de huur van buitensportaccommodaties zullen wel worden verhoogd.

Daarnaast vinden wij dat meer kwaliteit ook mag worden doorberekend in de tarieven, bijvoorbeeld een hoger tarief voor kunstgras dan voor natuurgras, of een hoger tarief bij extra ontvangen dienstverlening (sportparkmanagement).

We willen hierbij ook onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om als gemeente te betalen c.q. een verrekening in de huurtarieven te laten plaatsvinden indien verenigingen of andere gebruikers van onze voorzieningen deze voorzieningen zichtbaar inzetten ten behoeve van maatschappelijke participatie (terugverdienmodel).

Draagvlak

Verenigingen geven regelmatig aan dat zij tariefsverhoging niet aan zullen kunnen. Zij geven aan leden te zullen verliezen of zelfs vreezen voor hun voortbestaan. Wij willen gezamenlijk onderzoeken of deze angst al of niet gegrond is. Wij zullen hierbij tevens kijken naar tarieven die in andere gemeenten betaald worden. Dit alles zal moeten leiden tot draagvlak voor de nieuwe tarievenstructuur.

Overige uitgaven en inkomsten

Wij streven naar het verhogen van het *dekkingspercentage* van onze accommodaties. Het verhogen van de tarieven en/of het verhogen van *bezettingsgraad* zijn hierbij mogelijkheden om de inkomsten te verhogen.

Maar er zijn ook aanvullende mogelijkheden om de lasten meer in balans te brengen met de inkomsten. Wij zullen niet nalaten om ook die mogelijkheden te onderzoeken en eventueel te benutten. Wij denken dan o.a. aan:

Inkomsten verhogen:

- Aanboren nieuwe geldstromen (o.a. PPS-constructies, AWBZ, Zorgverzekeraars, samenwerking commerciële sportaanbieders).
- Actief acquireren ten behoeve van sportaccommodaties. Hierbij onderzoeken wij ook de mogelijkheid tot wederzijds gebruik commerciële en onze publieke sportaccommodaties.

- Inzet gemeentelijke middelen op nieuwe vormen van dagbesteding (Wmo).
- Innovatie, inspelen op (sport)trends.

Lasten verlagen door:

- Minder accommodaties binnen en buiten.
- Efficiency in verhuur (o.a. clusteren sporttakken, sturen op optimale bezetting, weekendsluiting).
- Herschikking verantwoordelijkheden tussen gemeente en verenigingen.

2.3.5. Sport en bewegen in de openbare ruimte

Doel

Aan het groeiend aantal sportieve recreanten de ruimte bieden waarin zij worden uitgedaagd om meer sportief in beweging te komen. Dit vanuit het besef dat groei in de sport- en beweegdeelname voor een zeer groot deel is te realiseren via ongeorganiseerde sportbeoefening, middels een goed voorzieningen netwerk in de openbare ruimte.

Terugblik en feitenanalyse

Maastricht heeft een uitgebreid areaal openbare sport- en speelvoorzieningen. In de looptijd van de voorgaande sportnota zijn in samenwerking met o.a. bewoners, buurttraden, Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie (CNME), scholen en stichting Trajekt vele eigentijdse voorzieningen ontwikkeld, opgewaardeerd en aangelegd, te weten: 4 sportkooien, 1 skatebaan, 2 Cruyff Courts, 1 SPOT (sport ontmoetingsterrein), 5 natuur-speelplekken, 8 jeu des boulesbanen, 22 speelplekken.

Vanuit het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties zijn 2 stervoorzieningen gerealiseerd: sportkooi Griend en sportzone Caberg-Malpertuis. Op Sportpark West zijn in 2011, met subsidie van de Provincie Limburg, innovatieve (digitale) sport- en beweegtoestellen en aanvullende openbare fitnessstoestellen geplaatst.

De aanleg van deze voorzieningen zijn voornamelijk gefinancierd uit externe budgetten (Leefbaarheidsfonds, buurtbudgetten, Johan Cruyff foundation, Stichting Elisabeth Strouven, Vogelaargelden etc.). In samenwerking tussen onder andere Stichting Trajekt, scholen, buurtbewoners en de gemeente worden regelmatig activiteiten georganiseerd op deze locaties.

Het areaal openbare sport- en speelvoorzieningen bedraagt per 1 januari 2013:

- 172 speellocaties
- 85 trapvelden
- 32 basketbalveldjes
- 35 jeu des boulesbanen
- 9 jongeren ontmoetingsplekken
- 11 sportkooien annex SPOT's (sportontmoetingsplekken)
- 2 Cruyff courts
- 5 natuurspeelplekken

Op al deze voorzieningen staan in totaal circa 2.000 sport- en/of speeltoestellen (zie bijlage 2).

Bij de realisatie van de nieuwe initiatieven was alleen voorzien in aanlegkosten en zijn beperkt middelen gereserveerd voor onderhoud en vervanging. Deze aanpak leidt tot druk op de budgetten. Als gevolg van (impuls) investeringen - eind jaren '90 - om te voldoen aan de aangescherpte wet- en regelgeving en rekening houdend met de levensduur van 10-15 jaar van speeltoestellen en de ondergronden, is er vanaf 2010 een piekbelasting in de vervangingen. Het beschikbaar onderhoud- en vervangingsbudget speelvoorzieningen is ontoereikend om het huidige areaal in stand te houden.

Structuurvisie

In de Structuurvisie 2030 zijn mede in relatie tot nieuwe inzichten en demografische ontwikkelingen aangescherpte kaders opgenomen voor de spreiding van de openbare sport- en speelvoorzieningen. TNO- onderzoek¹ laat zien dat er een rechtstreeks verband is tussen de inrichting van een wijk en de mate waarin kinderen lichamelijk actief zijn. Dit betreft ook veilige loop- en fietsroutes naar school. Sport- en speelfaciliteiten stimuleren kinderen en volwassenen meer te bewegen en te spelen. Hoe dichterbij huis de mogelijkheden om te sporten en bewegen zijn, hoe meer mensen in beweging komen.

Met name jeugd, gezinnen, bewoners met een laag inkomen, ouderen en mensen met een beperking die op hun directe woonomgeving zijn aangewezen, zijn meer dan anderen aangewezen op sport- en speelvoorzieningen in hun woonomgeving. Gezien o.a. de demografische ontwikkelingen, beperkt budget, is samenwerking met alle betrokken partijen (o.a. onderwijs, buurt, commerciële partijen, fondsen etc.) voor het behoud, realisatie maar ook in het beheer en onderhoud van groot belang voor het behoud van deze laagdrempelige sport- en beweegvoorzieningen.

Maastricht ligt aan de uitlopers van drie grote landschappelijke gebieden in Europa, namelijk de Ardennen, de Eifel en de Kempen. De nabijheid van deze gebieden draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Maastricht. De stad wordt omringd door een aantal buitengebieden met hoge landschappelijke en ecologische waarden. Ze vormen samen een groene ring rondom de stad. Dit landschappelijk raamwerk is belangrijk als recreatief ontmoetingsgebied. Maastricht wil de groene ring rondom de stad verder versterken en compleet maken, met ontwikkelingen die passen bij de eigen karakteristiek van de gebieden. Doel is om deze natuurlijke gordel verder uit te bouwen als de recreatieve uitloopgebieden van de stad.

Trends en ontwikkelingen

Diverse trends en ontwikkelingen leiden tot veranderingen ten aanzien van het gebruik van de openbare ruimte. Hierop willen wij anticiperen. Het betreft hier met name die zaken waar vanaf de eerste pagina van deze sportnota systematisch aandacht voor wordt gevraagd gezien de grote impact op het sportbeleid. Maar er zijn ook specifieke andere ontwikkelingen te benoemen.

Veranderende sportvoorkeur: Met name de toenemende individualisering zorgt er voor dat meer mensen kiezen voor individuele of anders georganiseerde sportbeoefening. Sporten en bewegen vindt steeds vaker plaats in de openbare ruimte en kan daarom wel de ‘sportaccommodatie van de toekomst’ worden genoemd.

Demografische ontwikkelingen: De vergrijzing verandert het sportgedrag naar enerzijds een meer individualistisch beweegpatroon (bv. wandelen, skaten, fietsen, hardlopen, Nordic Walking), en anderzijds naar het sociale aspect van sporten (bv. in de wijk), waarbij ontmoeting op flexibele tijden voorop staat.

Genoemde ontwikkelingen leiden tot een terugloop van de georganiseerde sport. (Sportief) bewegen en recreëren worden steeds populairder. Bewegen benadrukt het ongeorganiseerd en /of individueel bewegen in de openbare ruimte, maar ook het bewegen in het dagelijks leven. Groei in de sport- en beweegdeelname is dan ook voornamelijk te behalen bij de ongeorganiseerde sportbeoefening: met een goed voorzieningen netwerk in de openbare ruimte. Er is zodoende een toenemende vraag/behoefte aan ruimte voor individuele sportbeoefening voor jong en oud.

En de behoefte aan diversiteit in sportaccommodaties en voorzieningen. De druk op de openbare ruimte voor sporten en bewegen neemt toe. Landelijk onderzoek wijst uit dat de openbare ruimte de belangrijkste en sterkst groeiende sportvoorziening is. Fietsen, wandelen en hardlopen behoren tot de populairste vormen van sportbeoefening. Voldoende, geschikte, nabije en veilig te bereiken ruimte is doorslaggevend voor deelname aan sporten en bewegen. Sportief recreëren is vooral aantrekkelijk in een groene/natuurlijke omgeving. Recreatieve sporters gaan hun eigen weg in de openbare ruimte. Zij creëren steeds opnieuw hun eigen ideale sportbeleving door te sporten waar en wanneer ze dat zelf willen. Met materiaal dat ze zelf aanschaffen. Deze recreatiesporter wenst ook kwaliteit en is bereid daar zelf voor te betalen. Zij leveren zodoende een (steeds

¹ kinderen in prioriteitwijken, 2005

grotere) bijdrage aan de sport- en beweegparticipatie in de stad, terwijl hiervoor relatief weinig gemeenschapsgeld benodigd is.

Een aantrekkelijk aanbod van sportief recreatieve voorzieningen is in onze ogen cruciaal om de (vergrijzende) bevolking van de regio fit te houden. Dat levert enorme sociaal-maatschappelijke baten op, bijvoorbeeld door het beperken van de behoefte aan medische zorg en het doen stijgen van de levensverwachting (incl. meer gezonde jaren). Ook het lokale bedrijfsleven profiteert van de recreatiesport. Naast de eigen inwoners komen jaarlijks duizenden bezoekers naar Maastricht en het heuvelland om hier recreatief te sporten of sportief te recreëren. Een omvangrijke stroom van nationale en internationale toeristen, die graag te voet of per fiets het achterland verkennen. Zij mengen zich dan onder de vele hardlopers, wandelaars en wielrenners van de stad. Lokale bedrijven die zich richten op de sport-, recreatie- en toeristische markt zijn verzekerd van een structurele economische impuls.

Kaders

Waarom?

Behoud en groei van de sport- en beweegdeelname is voornamelijk te behalen bij de ongeorganiseerde sportbeoefening en met een goed voorzieningennetwerk in de openbare ruimte. Er is een toenemende vraag/behoefte aan ruimte voor individuele sportbeoefening voor jong en oud. Hoe dichter bij huis de mogelijkheden om te sporten en bewegen zijn, hoe meer mensen in beweging komen.

Wat?

De focus komt meer dan in het verleden te liggen op het inrichten van een sport- en beweegvriendelijke woonomgeving. We creëren samenhang en afstemming tussen de recreatieve voorzieningen, de multifunctionele sportparken, commerciële sportvoorzieningen en de openbare sport- en speelvoorzieningen.

Wanneer?

We komen met een uitvoeringsnota 'sport- en beweegvriendelijke omgeving'. Hierin geven we enerzijds antwoord op hoe, waar en met wie we de omgeving sport- en beweegvriendelijk gaan inrichten. En anderzijds hoe we tegemoet komen aan de groeiende vraag van de ongebonden sporter oftewel waar en welke voorzieningen moeten we in onze stad (nog) realiseren zodat elke Maastrichtenaar dicht bij huis voldoende uitgedaagd wordt om (sportief) te bewegen.

Met wie?

Dit doen we in samenwerking met interne en externe partners

In de uitvoeringsnota wordt uitgegaan van onderstaande, deels reeds eerder vastgestelde, kaders/uitgangspunten.

Goede bereikbaarheid

Sport- en speelvoorzieningen zijn voor iedereen bereikbaar. De focus ligt op één, bij voorkeur centraal gelegen, goede en veilig bereikbare, openbare sport- en speelvoorziening per buurt (eventueel voor twee buurten samen). Deze heeft bij voorkeur een minimale afmeting van 2.000m². Hieromheen blijft een beperkt aantal kleinschalige sport- en/of speelvoorzieningen bestaan waarbij voor jeugd t/m 12 jaar uitgegaan wordt van een actieradius van 400¹ meter.

Bewoners vanaf 12 jaar beschikken binnen een straal van 1000¹ meter over een *sport en beweegvriendelijke omgeving*. Dit zijn bijvoorbeeld een multifunctioneel sportpark/ jeu de boulesbaan/ wandel- of fietsroute/ trimbaan/ skatebaan/ SPOT of sportkooi etc. waar regelmatig laagdrempelige activiteiten georganiseerd worden.

¹ Deze afstandscriteria zijn gebaseerd op de Jantje Beton-norm

Volgens 'ordeningsprincipes openbare sport- en speelvoorzieningen'

Dit onderdeel is reeds vastgesteld in de Structuurvisie 2030. We haken aan bij de buitenruimte van (basis)scholen, IKC en/of bestaande ontmoetingsplekken in een buurt. Groene speelplekken leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen. Deze groene speelplek biedt een kind de ruimte om op creatieve wijze in contact te komen met de natuur. Daarnaast leveren groene speelplekken een bijdrage aan het behoud van voldoende groen in de stad en het creëren van aantrekkelijke woonmilieus. Vanuit deze visie is er behoefte aan een aantal hoogwaardige, duurzame groene speelplekken verspreid over de stad. Tevens is het gewenst dat er voldoende kleinschalige groene speelaanleidingen zijn.

Bij nieuwbouwplannen, herstructurering etcetera worden plekken voor openbare sport- en speelvoorzieningen vroegtijdig in de planontwikkeling meegenomen, daar waar mogelijk in afstemming met bewoners en gebruikers. Door de vergrijzing en het belang van voldoende bewegen voor deze doelgroep komt er de komende jaren extra aandacht voor specifieke seniorenvoorzieningen.

Goede samenwerking en efficiënt beheer

Om in een compacte stad een breed aanbod van sport- en speelvoorzieningen in de wijk te hebben, is het belangrijk dat we samenwerken en functies combineren. De beheersaspecten spelen een belangrijke rol. Het gezamenlijk creëren van sport en beweegplekken met bewoners, kinderen, jongeren, scholen etc. zorgt ervoor dat de plekken beter schoon, heel en veilig blijven en dus ook aantrekkelijker. Er is betere sociale controle en betrokkenheid waardoor er minder vaak sprake is van vandalisme. Het organiserend vermogen van bewoners, gezamenlijk toezicht en/of sleutelbeheer op nieuwe en bestaande locaties wordt verder uitgebreid. De samenwerking met de Cruyff Foundation en de Richard Krajicek Foundation wordt daar waar mogelijk gezocht en/of uitgebreid. We faciliteren, ondersteunen en omarmen (commerciële) lokale initiatieven, gericht op het verbeteren van de openbare ruimte die onze stad sportiever en beweegvriendelijker maken.

Recreatie zal een vaste plaats moeten veroveren binnen het gemeentelijk beleid om de toekomst van het lokale en regionale recreatiebeleid veilig te stellen. Ook dient bij het aanscherpen van de beleidsdoelen aandacht te worden besteed aan de samenhang tussen beleid gericht op recreatie, sport, vrije tijd, toerisme en ruimtelijke ordening. Vanuit een integrale beleidsvisie zullen aanbevelingen moeten worden gedaan voor de inrichting van een leefbare en tot ontspanning stimulerende openbare (recreatieve) ruimte.

Innovatieve inrichting

Het openbaar toegankelijk maken en de inrichting afstemmen op de wensen op de ongeorganiseerde sporter van de sportparken - zoals inmiddels gebeurd is op de sportparken West en Geusselt - draagt bij aan een sportieve en beweegvriendelijke woonomgeving. Door het professioneel beheer op deze multifunctionele sportparken is het mogelijk hier innovaties toe te passen die in de openbare ruimte minder geschikt zijn. Hierbij valt te denken aan: op recreatiesporters toegesneden kleding- en horecavoorzieningen, aansprekende applicaties voor smartphones met route informatie en lokale wetenswaardigheden, start- en aanlandingspunt van speciaal beveiligde en verlichte routenetwerken, reinigingsmogelijkheden voor fietsen/mountainbikes, digitale sport- en speelvoorzieningen etc.

Adequaat Activiteitenaanbod

Op diverse openbare sport- en speelplekken worden door verschillende partijen (combinatiefunctionaris/sportvereniging/commerciële/buurtbewoners/scholen, etc.) activiteiten georganiseerd. Hierbij wordt uitgegaan van het eerder genoemde afstandscriterium van 1000 meter waarbinnen elke Maastrichtenaar vanaf 12 jaar over een sport- en of beweegvriendelijke omgeving beschikt. Immers een voorziening alleen is onvoldoende om mensen in beweging te krijgen en houden.

Met de grotere focus op recreatiesport kiezen we ook voor het ondersteunen van sporten als wandelen, fietsen, hardlopen, etc. In samenspraak met verenigingen en aanbieders in deze sporttakken en het lokale- en regionale bedrijfsleven wordt onderzocht welke voorzieningen er ontbreken en hoe er gezamenlijk een activiteitenaanbod georganiseerd kan worden.

Co-financiering

Het sportiever en beweegvriendelijker inrichten van de stad kost geld. Naast het inzetten van het huidige budget voor beheer, onderhoud en nieuwe aanleg openbare sport- en speelvoorzieningen wordt, net als in het verleden, financiering mede gezocht bij externe fondsen, subsidies en sponsoring. In de uitvoeringsnota wordt onderzocht of en hoe koppeling/stapelning van budgetten van andere gemeentelijke sectoren die ingezet worden op de (inrichting) van de openbare ruimte kunnen leiden tot een effectiever resultaat.

Aansluiten bij Structuurvisie 2030

De uitvoeringsnota zoekt aansluiting bij de reeds vastgestelde ontwikkelingen op het gebied van sport, bewegen en recreatie in de Structuurvisie 2030. Om de unieke groene ligging meer te betrekken bij het woonklimaat, wil Maastricht de komende periode het landschap meer de stad in 'trekken'. Dit gebeurt door het creëren van groene longen en groene wiggen in de bebouwing. Prioriteiten van de komende periode zijn het versterken en ontwikkelen van het Rivierpark Maasvallei als natuurgebied, de Landgoederenzone als tuin van voor onze gasten (cultuur, rust, wellness, recreatie, culinair) en het winterbed van de Maas tussen Maastricht en Eijsden als waterrecreatiegebied. De ENCI-groeve zal worden ontwikkeld als natuurgebied. Wij gaan ons inzetten voor het sportief en beweegvriendelijk inrichten van deze onderdelen uit de Structuurvisie 2030.

2.3.6. Studentensport

Maastricht is een bruisende internationale studentenstad. Ruim tien procent van de inwoners is student, waarvan bijna de helft uit het buitenland afkomstig. En het aantal studenten blijft stijgen. Als het over de toekomst gaat, zijn wij uiterst ambitieus. Dat blijkt onder meer uit de Stadsvisie 2030 en de recent vastgestelde Economische visie. Maastricht wil uitgroeien tot een toplocatie voor hoogwaardige kennistechnologie. Met een sterke economie, voldoende werkgelegenheid en een prettige leefomgeving. De kwaliteit en de internationale aard van het onderwijs zijn een randvoorwaarde om de droom van innovatieve stad waar te maken.

Een aantrekkelijk studentenstad kenmerkt zich o.a. door een goed aanbod van sportvoorzieningen. Studenten sporten veel en met name de internationale studenten zetten hun (cultureel ingegeven) hoge sportparticipatie meestal voort in Maastricht. Al onze sportaccommodaties en –voorzieningen staan open voor de komst van studenten. Studenten blijken hun weg in Maastricht ook prima te vinden. Er zijn ruim 20 studentensportverenigingen en diverse combinaties van studentensportverenigingen met reguliere sportverenigingen. Daarnaast zijn er ook diverse studentensportfaciliteiten. Op het gebied van studentensport willen wij nauw samenwerken met UM-SPORT, de partner die primair als doel heeft de studentensport (universitair of hogeschool) in onze stad te faciliteren. Daarnaast laten wij de mogelijkheid open voor andere initiatiefnemers die met goede ideeën komen.

Sporthal Randwyck

Specifiek op accommodatiegebied heeft de gemeente Maastricht recent een impuls gegeven aan de studentensport. Wij hebben onze medewerking verleend aan het realiseren van een nieuw universitair sportcentrum in Randwyck. Ondanks dat deze sporthal geen gemeentelijk eigendom wordt, hebben wij een significante bijdrage geleverd in de investeringskosten. Hoewel deze sporthal door meerdere groepen gebruikt zal worden (o.a. primair onderwijs) ligt het accent op studentensport.

2.4 Pijler 3: Sportparkmanagement

Doel pijler 3: Sportparkmanagement

Op multifunctionele parken laagdrempelig gelegenheid bieden tot sporten/bewegen aan met name individuele/ongeorganiseerde sporters, binnen een attractieve omgeving, die doelmatig en efficiënt wordt geëxploiteerd.

In maart 2009 stemde het college in met het "Eindrapport Sportparkmanagement Maastricht" (hierna: Eindrapport), waarmee uitvoering gegeven kon worden aan het door de raad vastgestelde gemeentelijk

sportbeleid in de (drie) nota's "Sportnota 2004-2012 "Ondernemend en grensverleggend", "Integraal accommodatiebeleid" en "Spreidingsbeleid buitensportaccommodaties".

Het betreft hier beleid dat er op gericht is om de sportdeelname onder de inwoners van Maastricht te bevorderen, door op multifunctionele parken laagdrempelig gelegenheid te bieden tot sporten/bewegen binnen een attractieve omgeving van een sportpark, welk doelmatig en efficiënt wordt geëxploiteerd met een hoger serviceniveau.

Het college besloot om het model Sportparkmanagement, dat in het voornoemde Eindrapport wordt beschreven, in de vorm van een 'pilot' uit te proberen in de sportparken West (Malberg), Zuid (De Heeg) en Itteren. De pilot behelsde o.a.:

- Maatwerk per sportpark
- Professioneel beheer en toezicht via sportparkbeheerders en camera's op sportpark West en Sportpark Geusselt
- Verhuur sportgerelateerde voorzieningen via loket Sportservice; per uur inclusief sportattributen, kleedkamers, veldverlichting, etc.
- Verhuur niet-sportgerelateerde voorzieningen per m² aan een op te richten beheerstichting
- Primaire taken blijven bij verenigingen
- Taakverlichting gebruikers zonder hogere kosten voor deze gebruikers
- Doelmatigere en efficiëntere exploitatie

Deze pilot is eind 2011 uitvoerig geëvalueerd¹ en in januari 2012 besproken in de themabijeenkomst sport met de raadscommissie Breed Welzijn. Op basis van deze evaluatie hebben we geconcludeerd dat de gebruikers alleszins tevreden zijn met de invoering van sportparkmanagement en we zijn ervan overtuigd dat de geconstateerde groei van sportdeelname in Maastricht mede een gevolg is van de invoering van het sportparkmanagement. Tevens is er sprake van ontlasting van de betreffende verenigingen en zijn deze er door de invoering van het sportparkmanagement financieel op vooruit gegaan.

Daarnaast is geconstateerd dat de gemeente voor de financiering van het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om de btw over de investeringskosten te compenseren door middel van het fiscale begrip "gelegenheid bieden tot sportbeoefening" in de vorm van sportparkmanagement. Door deze één-op-één koppeling was ten tijde van de evaluatie de toekomst van de sportparken met sportparkmanagement in belangrijke mate bepaald.

De in de evaluatie genoemde aandachtspunten worden vanaf 2012 uitgevoerd en/of onderzocht.

Financiën

De beschikbare middelen zijn toereikend om sportparkmanagement in 2013 voort te zetten op de sportparken West, Zuid, Itteren en Geusselt-Noord. Dit overigens op voorwaarde dat van park tot park kan worden bekeken of sportparkmanagement wordt voortgezet. Dit was al beslist bij de evaluatie van het sportparkmanagement eind 2011/begin 2012.

De mogelijkheden van btw-compensatie in relatie tot sportparkmanagement zijn in de tweede helft van 2012 uitvoerig besproken met de Belastingdienst. Recent is duidelijk geworden wat de inhoud van het fiscale begrip "gelegenheid bieden tot sportbeoefening" in de vorm van sportparkmanagement moet zijn om btw te kunnen blijven compenseren. Vanaf 2014 valt een gedeelte (€75.000) van de financiering van het sportparkmanagement weg. Om het sportparkmanagement na het wegvallen van deze financiering overeind te houden, dient van park tot park te worden beslist of sportparkmanagement wordt voortgezet. Hierbij zal als criterium worden gehanteerd of het een multifunctioneel park betreft - zowel in voorzieningen, aantal hoofdgebruikers, als in programma-aanbod en dus voor iedereen toegankelijk is - of dat het een basispark betreft dat niet aan deze eisen voldoet.

Er is een aantal redenen om sportparkmanagement gericht en dus selectiever in te zetten:

¹ collegenota 'Evaluatie sportparkmanagement', januari 2012

- Sportparkmanagement heeft zijn meerwaarde bewezen en is noodzakelijk op multifunctionele parken. Op parken waar niet aan deze kenmerken wordt voldoen heeft sportparkmanagement niet die noodzaak en die meerwaarde die oorspronkelijk bedoeld was.
- We werken toe naar een aanpassing van de in het sportparkmanagement ontstane verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en verenigingen in verband met de veranderende rol van de gemeente (zie 1.3.3.). Op de parken waar sportparkmanagement blijft, zal het meer de vorm gaan krijgen van onderhoud, beheer, veiligheid van de accommodaties en voorzien in aanbod voor het aantrekken van individuele sporters. En dus minder ter facilitering van de verenigingen die gebruik maken van deze parken.
- Door de forse rijksbezuiniging op de re-integratiegelden bestaat er op dit moment onzekerheid over de voortzetting van de gesubsidieerde arbeid in de huidige vorm (groeibanen) waarop het sportparkmanagement vrijwel geheel gebaseerd is.
- Sportparkmanagement in sportpark Geusselt vergt meer capaciteit dan in eerste instantie gedacht;
- De financiële noodzaak om sportparkmanagement betaalbaar te houden vanaf 2014.

Conclusie

Sportparkmanagement zal vanaf 2014 worden uitgevoerd in sportpark West en sportpark Geusselt en dus niet meer in sportpark Itteren en sportpark Zuid. Afbouw zal gefaseerd en in overleg met de verenigingen plaats vinden. Op sportpark West en sportpark Geusselt zal bij het sportparkmanagement de nadruk worden gelegd op beheer, onderhoud en veiligheid van de accommodatie en minder op de facilitering van de verenigingen die gebruik maken van het park.

2.5 Pijler 4: Verenigingsondersteuning

Doel pijler 4: Verenigingsondersteuning

Sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen die een bijdrage leveren aan de doelen van deze sportnota, met als uitgangspunt dat de sportverenigingen zelf verantwoordelijkheid blijven nemen.

Terugblik en feitenanalyse

Zoals reeds in hoofdstuk 1.1 is beschreven, heeft sport en bewegen een nauwe samenhang met c.q. is van invloed op vele andere maatschappelijke terreinen. Sport is meer dan sport alleen. Sport is een onmisbare factor bij de ontwikkeling van een gezonde, levendige, sociale en aantrekkelijke stad. Sportverenigingen spelen hierin een heel belangrijke rol. De overheid rekent op sportverenigingen als het gaat om het mede aanpakken van sociaal-maatschappelijke problemen en gezondheidsachterstanden. De verenigingen staan immers midden in de samenleving, werken vaak vanuit het oogpunt van maatschappelijke betrokkenheid en zijn laagdrempelig qua kosten en bereikbaarheid. Sportverenigingen worden op verschillende manieren aangespoord om als het ware een 'bredere' functie te gaan vervullen dan alleen het aanbieden van trainingen en competitie mogelijkheden voor leden.

Ook de gemeente Maastricht doet in steeds grotere mate een beroep op sportverenigingen om een bijdrage te leveren aan verschillende maatschappelijke doelen. Door sportverenigingen hierbij te ondersteunen, kan een vereniging een prominentere rol innemen in het sportgedrag van alle leeftijdscategorieën in relatie tot sociaal-maatschappelijke problemen. En dus bijdragen aan de doelen van voorliggende sportnota.

Trends en ontwikkelingen

Sinds jaar en dag vervullen sportverenigingen een belangrijke rol in de (georganiseerde) sport. Echter, door de eerder geschetste ontwikkelingen, maar ook de toenemende wet- en regelgeving en het feit dat sport gezien wordt als oplossing voor diverse maatschappelijke problemen, wordt er steeds meer van de verenigingen verlangd. Deze ontwikkeling heeft al geruime tijd de aandacht van de overkoepelende landelijke organisaties, zoals NOC*NSF en de grote sportbonden. Dit heeft onder andere geleid tot diverse ondersteuningsprogramma's om te komen tot toekomstbestendige verenigingen. Klant- en omgevingsgerichte (omni)verenigingen met als kernbegrippen: innovatie, samenwerking, modernisering, kwaliteit en professionalisering.

Gezien de belangrijke rol die sportverenigingen zowel in het gebruik van sportaccommodaties als in het aanbod van sportactiviteiten hebben, is begin 2008 met het aannemen van het 'spreidingsbeleid buitensportaccommodaties' besloten dat er een vitaliseringstraject ten behoeve van de Maastrichtse buitensportverenigingen werd geëntameerd en uitgevoerd. Doelstelling van het traject is te komen tot sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen. Uitgangspunt hierbij is dat de sportverenigingen zelf verantwoordelijkheid blijven nemen voor hun levensvatbaarheid. De resultaten van dit pilot-project stemmen positief. Een hernieuwde meting van de betrokken 27 buitensportverenigingen laat een positieve ontwikkeling zien.

Maar naast deze deelnemende (27) buitensportverenigingen zijn er uiteraard nog vele andere buiten- en binnensportverenigingen actief, waaronder ook de waterverenigingen. Al deze verenigingen kampen in meer of mindere mate met dezelfde problemen. En ook zij hebben wellicht ondersteuning nodig om hun maatschappelijk rol beter dan tot nu toe te kunnen invullen. Het project Verenigingsondersteuning zal worden omgevormd van een specifiek project voor een beperkt aantal buitensportverenigingen naar een algemene service voor alle verenigingen.

Veranderende sportvoorkeuren: Afgelopen jaren is het aantal mensen dat sport en beweegt, toegenomen. Deze grotere sportdeelname komt over het algemeen niet voor rekening van de verenigingen, maar van de ongeorganiseerde of de commerciële sport en bij het sporten in de openbare ruimte. Het merendeel van de mensen dat sport of beweegt, doet dit ongeorganiseerd of bij commerciële instellingen. Een van redenen hiervan is de individualisering. Sporters vragen om afwisseling, trends, geen binding en een flexibel aanbod. Sportverenigingen zullen sneller moeten inspelen op deze veranderende behoeften van mensen en diverse maatschappelijke ontwikkelingen. Met name de steeds groter wordende groep ouderen zijn niet snel geneigd om te gaan sporten bij verenigingen. Doordat het verenigingen veel energie kost om het hoofd boven water te houden, ontbreekt het hen aan tijd en energie om nieuwe activiteiten te ontplooien voor bestaande en nieuwe leden en in te spelen op de veranderende sportvoorkeur. Hier dient dan ook nadrukkelijk een relatie gelegd te

- In 2010 is 30% van de volwassen Maastrichtse bevolking lid van een sportvereniging. Landelijk is dit 35% (2008).
- Van de 6-12 jarigen is 79% lid van een sportvereniging. Landelijk is dit 66% (2007).
- Van de 13 tot 18 jarigen is 76% lid van een sportvereniging. Landelijk is dit 61% (2007).
- Het lidmaatschap van een sportvereniging is het laagste in de wijken Boschpoort, Mariaberg, Brusselsepoort.
- De wijken Limmel, Malberg, (Oud-)Caberg, Malpertuis en Pottenberg hebben een laag sportdeelname cijfer, maar van de sporters in deze wijken is meer dan 50% lid van een sportvereniging.

(Bron: Buurtpeilingen 2010)

worden tussen verenigingsondersteuning en sport- en bewegingsstimulering.

Demografische ontwikkelingen: Ontgroening is in principe slecht nieuws voor de vereniging wanneer ze hun koers niet actief aanpast. Onder kinderen en jongeren is de sportparticipatie immers hoog en een groot deel van het ledenbestand bestaat bij veel verenigingen uit deze jeugd. Indien het aantal jeugdliden terugloopt, dan zal het bestaansrecht van een vereniging in het geding komen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Minder leden betekent minder inkomsten uit contributies, maar ook bijvoorbeeld minder mensen om een team te vormen of om neventaken te verrichten. Verenigingen zullen in de toekomst andere doelgroepen moeten aanspreken en

andersoortige abonnementen moeten ontwikkelen om hun vereniging draaiende te houden. Ondanks het feit dat verenigingen zich bewust zijn van deze ontwikkeling, blijkt het moeilijk om daadwerkelijk de stap te zetten in het werven van nieuwe doelgroepen.

Kaders

Waarom?

Ongeveer 30% van de Maastrichtenaren sport binnen een sportvereniging. Het aandeel jeugdleden is groot binnen de sportverenigingen. Sportverenigingen hebben daarom nog steeds een belangrijke rol in het bevorderen van de sport- en beweegparticipatie in de stad.

Daarnaast vervullen de sportverenigingen een bredere maatschappelijke rol voor de eigen sporters en binnen een wijk. Het is voor de stad van belang dat op beide onderdelen ondersteuning wordt geboden; sportstimulering en de brede maatschappelijke rol. Sportverenigingen dragen zodoende bij aan de doelen van voorliggende sportnota.

Wat?

We gaan differentiatie aanbrengen in het soort verenigingsondersteuning, te weten 'sporttakoverstijgende ondersteuning' en 'maatwerkondersteuning'.

De intensieve ondersteuning die in het project Verenigingsondersteuning is geleverd aan een selecte groep, kan niet meer worden geleverd indien verenigingsondersteuning wordt verbreed richting alle verenigingen (binnensport en buitensport). Wij zetten dan ook in op 'sporttakoverstijgende ondersteuning': dit is ondersteuning die niet specifiek gericht is op één vereniging of één tak van sport, maar op meerdere verenigingen of verschillende takken van sport. Deze vorm van ondersteuning is minder intensief. Hierbij wordt intensiever gebruik gemaakt van in- en externe partners. Het primaat ligt in principe bij dit basisaanbod.

Onder 'maatwerkondersteuning' verstaan we ondersteuning die specifiek gericht is op één vereniging, enkel in probleemsituaties die ondersteuning noodzakelijk en gewenst maken. Deze ondersteuning kan qua intensiteit variëren van een eenmalig gesprek of advies tot een langduriger traject waarin contractafspraken worden gemaakt.

Met wie?

Dit doen we in samenwerking met interne en externe partners. Naast de gemeente hebben ook de overkoepelende landelijke organisaties zoals NOC*NSF en de grote sportbonden een verantwoordelijkheid ten aanzien van het ondersteunen van de sportverenigingen. Afstemming hierin is meer dan ooit noodzakelijk, gezien het grote aantal verenigingen dat onze stad rijk is, de te verwachten vraag om ondersteuning en omdat de gemeente slechts zeer beperkte middelen heeft om deze ondersteuning te bieden.

Kaders

Bij het bieden van verenigingsondersteuning gaan wij uit van de volgende kaders.

Wij bieden de algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning indien een probleemsituatie dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet duidelijk zijn dat de vereniging zelf geen oplossing kan vinden en dat deze ondersteuning ook niet geboden kan worden door sportbonden of collega-verenigingen.

2.6 De uitvoeringsnota's

Op dit moment kunnen wij nog niet op alles een antwoord bieden. Er is grondig nader onderzoek en nader overleg met vele partijen nodig op een aantal thema's. In deze nota worden dan ook een viertal uitvoeringsnota's aangekondigd.

Uitvoeringsnota	Kaders uitvoeringsnota	Planning
Sport- en bewegingsstimulering	• Inzet in prioriteitsbuurten en prioriteitsleeftijdsgroepen, met lagere sport- en beweegdeelname dan het Maastrichts gemiddelde. • Inzet van publieke en private partners om een vraaggericht sport- en beweegaanbod te realiseren. • Inzet van lokale menskracht (zoals combinatiefunctionarissen) om verbindingen te leggen tussen sportverenigingen, andere sportaanbieders en locaties waar behoefte is aan sport- en beweegaanbod. • Bundelen, valideren en uitrollen van kansrijke sport- en beweegconcepten. • Leggen van verbindingen en benutten van kansen door het verstevigen van de interne samenwerking (o.a. Jeugdzorg, Wmo, Gezondheid) en de externe samenwerking (o.a. zorgverzekeraars, organisaties).	Oplevering najaar 2013
Toekomstbestendige binnensport	• Inspelen op trends en ontwikkelingen • Borgen van kwaliteit • Efficiënte verhuur • Optimaal bezettingsgraad • Hoger dekkingspercentage • Goed bereikbaar • Eigendom bij voorkeur bij gemeente	Oplevering zomer 2014
Tarieven	• Simpele • Eerlijk • Draagvlak	Oplevering zomer 2014
Sport- en beweegvriendelijke omgeving	• Goede bereikbaarheid • Volgens 'ordeningsprincipes openbare sport- en speelvoorzieningen' uit Structuurvisie 2030 • Middels goede samenwerking en efficiënt beheer • Innovatieve inrichting • Adequaate Activiteitsaanbod • Co-financiering • Inzetten op het sportief en beweegvriendelijk inrichten van relevante onderdelen uit de Structuurvisie 2030.	Na zomer 2014

3 Voorwaarden en uitgangspunten om onze ambities te verwezenlijken

3.1 Algemene voorwaarden en uitgangspunten

Naast de uitvoeringsnota's die genoemd zijn in het vorige hoofdstuk, zijn wij gebaat bij gunstige voorwaarden en uitgangspunten om onze sportvisie te realiseren. Deze zijn hieronder opgesomd.

Meten is Weten

Het monitoren van het sport- en beweegbeleid dient meerdere doelen. Wij kunnen hiermee de uitvoering van het beleid beter bewaken en krijgen inzicht in hoeverre de voorgenomen doelen worden behaald, waarbij gekeken wordt naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid. Daarnaast draagt monitoring bij aan transparantie, zijn we in staat om onszelf te vergelijken met andere gemeenten (benchmarking) en kunnen we opgedane kennis delen.

Onze informatiebehoefte wordt nader uitgewerkt in een set van indicatoren. De quickscan, zoals nu uitgevoerd door het Mulier Instituut, kan hiertoe gezien worden als nulmeting. Daarnaast zullen we uiteraard ook gebruik blijven maken van de bestaande instrumenten, zoals de Buurtpeilingen. In bijlage 1, tabel 2 treft u een het zogenaamde 'sporttableau' aan van meest beoefende sporten. Wij streven ernaar om dit overzicht op termijn ook voor Maastricht te kunnen invullen.

Naast het meten van de hierboven beschreven kwantitatieve gegevens, willen wij ook meer inzicht krijgen in de kwaliteit van onze dienstverlening. Dit doen wij in de vorm van een klanttevredenheidsonderzoek (KTO)

Samenwerken, verbinden en versterken

Samenwerking is een absolute voorwaarde voor een effectief beleid op het gebied van sport en bewegen. Het is ondermeer nodig voor het intensief gebruik van de ruimte, om beter sport- en beweegaanbod te realiseren, om het sporten en bewegen in de stad profiel te geven en om efficiënt om te gaan met de beschikbare middelen (slimme combinaties, voorkomen van dubbels/overlap). Er zijn nog veel terreinen waar verbindingen kunnen worden gelegd. Daar waar de samenwerking al tot stand is gekomen, willen we kijken in hoeverre die samenwerking kan worden versterkt. Wij denken dan aan samenwerking met sportverenigingen, scholen, buurt- en welzijnsorganisaties, buitenschoolse opvangorganisaties, commerciële aanbieders van sport, (preventieve) gezondheidszorg, aanbieders studentensport, etc. Wij willen een coördinerende en stimulerende rol vervullen om partijen met elkaar te verbinden. Via gezamenlijke doelstellingen en bijbehorende boodschap kunnen gedeelde ambities worden waargemaakt.

Tripool en omliggende gemeenten

Samen met onze buursteden Sittard-Geleen en Heerlen overleggen wij periodiek over sportzaken. Dit om van elkaar te leren en samen creatief aan oplossingen te werken voor vraagstukken die in deze steden leven. Het is overigens niet de bedoeling dat we komen tot harmonisering van beleid (bijv. dezelfde huurtarieven) omdat daarvoor de verschillen tussen gemeenten te groot zijn en hier ook geen directe noodzaak toe is.

Ook de bovenregionale samenwerking met omliggende gemeenten, waaronder ook die op Belgisch grondgebied, krijgt steeds meer body. Dit mede vanuit de gedachte dat niet alle aanbod en alle soorten accommodaties in iedere gemeente aanwezig hoeven zijn, maar dat voorzieningen wel voor iedereen bereikbaar moeten zijn (bijv. in een buurgemeente).

Innoveren

We willen nieuwe kennis en ervaringen op het gebied van sport en bewegen blijven toepassen. Effectief en intensief ruimtegebruik kan bijvoorbeeld omdat de sport innoveert (bijv. kunstgras) en doordat onze uitvoeringsorganisatie innoveert (bijv. efficiëntere verhuur). Uit deze innovatiegedachte vloeit ook onze deelname aan een tweetal NWO-sportonderzoeken voort in 2013 en verder. Wij zoeken in deze wetenschappelijke onderzoek de samenwerking met o.a. de Universiteit Maastricht.

3.2 Sociale paragraaf

Wij vinden dat sport voor iedereen toegankelijk moet zijn (sport-inclusief beleid). Sporten kan bemoeilijkt worden of zelfs onmogelijk zijn voor personen die het financieel niet breed hebben, die lichamelijke beperking hebben, of om heel andere redenen. Waar nodig willen wij ondersteuning bieden en eventueel drempels wegnemen.

- **Jeugdsportfonds Maastricht:** Jeugdigen in het algemeen en jeugdigen in een achterstandssituatie in het bijzonder, bloeien op door deelname aan sportactiviteiten. Hierdoor komen ze uit hun sociaal isolement en kunnen ze contacten en vriendschappen opbouwen. Het Jeugdsportfonds Maastricht wil kinderen en jongeren in Maastricht toch de mogelijkheid geven lid te worden van een sportvereniging. Het fonds stelt daarom ieder jaar een vast bedrag ter beschikking van deze jeugdigen. Hiermee kunnen lidmaatschapsgeld, sportkleding en andere benodigdheden worden betaald.
- **Gehandicaptensport:** Iedereen moet kunnen sporten, ook personen met een beperking. Vandaar dat wij ook inzetten op het verhogen van de sport- en beweegdeelname onder deze groep. In de vele programma's die aangeboden worden in het kader van bewegingsstimulering, wordt rekening gehouden met deelname van personen met een beperking. En ook bij de fysieke inrichting van sportvoorzieningen zetten wij in op toegankelijke voorzieningen voor iedereen. Dit is reeds aan de orde in ons nieuwe zwembad waar vele doelgroepen terecht kunnen. En ook bij de bouw van de nieuwe Geusseltsporthal zal onze aandacht hier naar uit gaan.
- **Diversiteit:** Wij streven naar een sport- en bewegingsomgeving waarin alle mensen zich veilig en geaccepteerd voelen, zichzelf kunnen zijn en waar voor iedereen plek is. Dit doen wij in samenwerking met onze partners, waarbij wij met name een taak zien weggelegd voor de diverse sportbonden. Een goed voorbeeld hiervan is een initiatief van de KNVB; het actieplan ter bevordering van homoacceptatie in het voetbal onder de noemer 'Voetbal voor iedereen',

3.3 Onze uitvoeringsorganisatie 'Maastricht Sport'

In 2013 startte Maastricht Sport als intern verzelfstandigde sportorganisatie van gemeente Maastricht. Maastricht Sport faciliteert, beheert, ondersteunt, exploiteert, organiseert en verbindt. Hiervoor staat dagelijks een team van ruim 80 ervaren en enthousiaste medewerkers klaar. Samen met een groot aantal intermediairs, binnen het onderwijswerkveld, de gezondheidszorg, welzijnsorganisaties en samen met commerciële partijen zorgt Maastricht Sport ervoor dat we sporten en bewegen in Maastricht mogelijk maken. Met de nieuwe organisatie is de dienstverlening aan (potentiële) sporters en (sport)organisaties "dichterbij", professioneler, efficiënter, daadkrachtiger en nog klantvriendelijker. Door de verzelfstandiging kunnen er tevens meer

verbindingen gelegd worden met de belendende beleidsvelden. Hierdoor kunnen we als gemeente Maastricht onze opdrachten effectiever en efficiënter vervullen en adequater inspelen op de vragen vanuit de markt.

Maastricht Sport verbindt

Maastricht Sport zet in op diverse projecten waarbij cofinanciering de basis vormt voor continuïteit van sportproducten en diensten in de stad. Hierbij zoeken we actief naar interne en externe partners die samen met ons, hierin verbindingen willen leggen. Wij zien o.a. door de ontwikkelingen binnen de AWBZ en onderwijs mogelijkheden om een sport- en beweegaanbod voor (nieuwe) doelgroepen te ontwikkelen die sterk gerelateerd zijn aan gezondheid en zorg en onderwijs. Overleg met zorgverzekeraars en zorgaanbieders, bovenschools management en sociale partners in de stad is gestart om hier handen en voeten aan te geven.

In- en externe positionering van Maastricht Sport

Maastricht Sport positioneert zich als een ondernemende, innovatieve en klantgerichte organisatie. Via gerichte marketing en communicatie strategieën zullen wij ons als samenwerkingspartner zowel intern als extern profileren. We realiseren onze doelstellingen door de juiste verbindingen en samenwerkingsverbanden tot stand te brengen. Daarbij steken wij ook in op bovenlokale netwerkverbanden.

3.4 Topsporters en sportevenementen

Topsporters

Ter ondersteuning van de topsportontwikkeling heeft de gemeente een richtlijn geformuleerd voor de ondersteuning van (talentvolle) topsporters met status. De gemeente ondersteunt (talentvolle) topsporters met status, door hen de mogelijkheid te bieden gebruik te maken van sportaccommodaties die door Maastricht Sport worden beheerd. Het betreft in Maastricht wonende sporters of sporters die lid zijn van een Maastrichtse sportvereniging. Zij kunnen om-niet gebruik maken van een sportaccommodatie tot een bepaald aantal uren per week. De voorwaarden zijn geformuleerd in een richtlijn.

Er zijn topsporters die meer nodig hebben dan wij in Maastricht redelijkerwijs kunnen bieden. Speciaal voor hen werkt Maastricht nauw samen met Topsport Limburg en de Sportzone Limburg in de regio Sittard-Geleen, waar zij kunnen toewerken naar hun topsportdoelen.

Sportevenementen

Evenementen horen bij een aantrekkelijke stad waarin wordt gewerkt, gewoond en gerecreëerd. Zij zijn een belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding voor vele doelgroepen. Via evenementen werkt de gemeente ook aan haar beleid op gebied van cultuur en sport, jongerenparticipatie en economie, werkgelegenheid en imagooversterking.

Door de uitstekende ligging in euregionaal perspectief en de positieve werking naar de economie en het creëren van werkgelegenheid pleiten we voor een actievere benadering in de richting van (top)sportevenementen. Deze evenementen kunnen imagooversterkend zijn met (inter)nationaal bereik waarbij eveneens het verblijfstoerisme wordt gestimuleerd.

Wel zijn wij selectief in de keuzes voor evenementen. In eerste instantie zetten we in op breedtesportevenementen. Daarnaast proberen we een zeer selectief aantal topsportevenementen binnen te halen die voldoen aan de door ons geformuleerde criteria.

3.5 Zo communiceren we met de stad

Naast de diverse onderzoeken en analyses die door ons zijn uitgevoerd op gemeentelijk niveau, hechten wij ook veel waarde aan de mening van individuele sporters, sportverenigingen en andere partijen. Ook zij geven op allerlei manieren signalen af richting de gemeente die wij serieus willen nemen. Voorafgaand aan het opstellen van deze nota zijn wij in gesprek gegaan met 'het veld'. Wij hebben zoal gesproken met verenigingen, ongeorganiseerde sporters, commerciële aanbieders van sport, overige aanbieders van sport en andere partijen die gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen of op welke manier dan ook met sport betrokken zijn. Dit

hebben wij gedaan via een bijeenkomst speciaal gericht op buitensportverenigingen die te maken hebben gehad met het spreidingsbeleid buitensport, via een tweetal breed toegankelijke participatiebijeenkomsten en via een nieuw initiatief; het Sportcafé. Ook met de gemeenteraadscommissie Breed Welzijn hebben we in 2012 in een drietal themabijeenkomsten uitvoerig over het thema 'sport en bewegen' van gedachten gewisseld. In 2013 is vervolgens een concept van de Sportnota voorgelegd en uitvoerig besproken met deze commissie.

Ondersteunend aan deze bijeenkomsten hebben wij, naast bekende media als BerichtUitMaastricht en TV-Maastricht, gebruik gemaakt van onze Facebookpagina (MaastrichtSport) en Twitter.

De vier officiële adviesorganen van de gemeente (Wmo-raad, Jongerenraad Maastricht, Adviescommissie seniorenbeleid Maastricht en het CIMM) zijn gevraagd om inspraak te leveren. Daarnaast zijn ruim 300 brieven aan sportaanbieders en bij sport betrokken instanties gestuurd om hen direct te wijzen op de mogelijkheid om zich met vragen of reacties over de beleidsvoornemens te wenden tot de gemeente.

Ook na het vaststellen van deze Sportnota blijven wij in gesprek met de stad, via nieuwsbrieven en sociale media. Daarnaast zullen wij periodiek een sportcafé blijven organiseren met telkens andere thema's op het gebied van sport en bewegen en met als doel om met elkaar in gesprek te komen en te blijven.

Specifiek bij de totstandkoming van de uitvoeringsnota's 'toekomstbestendige binnensport', 'tarieven' en 'sport- en beweegvriendelijke omgeving', communiceren en participeren wij – net als bij de totstandkoming van deze nota - uitgebreid met alle betrokken partijen.

Begrippen en definities

Nederlandse Norm Gezond Bewegen	Deze norm is in 1998 opgesteld (door diverse universiteiten, TNO, RIVM en NOC*NSF) en werd afgeleid van internationale richtlijnen en levert vooral gezondheidswinst op die in belangrijke mate hart- en vaataandoeningen helpt voorkomen. De norm verschilt per leeftijdsgroep: 1) Jeugd (onder de 18 jaar): dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie). 2) Volwassenen: een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, maar bij voorkeur alle dagen van de week.
RSO	Door diverse landelijke kennisinstituten en onderzoeksorganisaties zijn de Richtlijnen Sportdeelname Onderzoek (RSO) vastgesteld. De RSO norm houdt in dat Nederlanders, van 6- 79 jaar, ten minste 12 keer per jaar deelnemen aan sport. Sport onder schooltijd telt niet mee, sport tijdens vakanties wel. Onderzoek naar de sportdeelname is gestandaardiseerd zodat de onderzoeksresultaten tussen diverse Nederlandse gemeenten vergelijkbaar worden.
Vergelijkbare gemeenten	Met vergelijkbare gemeenten bedoelen we gemeenten die zich qua inwonertal tussen de 85.000 en 160.000 bevinden. Het betreft de gemeenten: Alkmaar, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Delft, Deventer, Dordrecht, Ede, Emmen, Enschede, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerlen, Helmond, Leeuwarden, Leiden, Den Bosch, Sittard-Geleen, Venlo, Westland, Zaanstad, Zoetermeer en Zwolle.
Sportieve recreatie	Ongedwongen bewegen, gericht op plezier, ontspanning, gezondheid en voldoening van het bewegen zelf. Dat kan individueel of in groepsverband, met of zonder competitie, met veel inspanning of juist meer relaxed. In de sportieve recreatie zijn de sporters minder gebonden aan regels en groepsverplichtingen of aan een vaste tijd of locatie, dan in de georganiseerde wedstrijd sport.
Anders georganiseerde sporters	Groepen mensen en individuen die sporten en/of bewegingsactiviteiten beoefenen maar niet aangesloten zijn bij een specifieke sportbond of bij een overkoepelende sportorganisatie m.a.w. er is wel organisatie maar niet binnen de officiële structuur van de georganiseerde sport.
Bezettingsgraad	De verhouding tussen het totaal aantal beschikbare uren en het daadwerkelijk aantal verhuurde uren.
Dekkingspercentage	Verhouding tussen inkomsten uit verhuur en kosten.
Sociale tarieven	Betaalbare, redelijke en rechtvaardige tarieven voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties

Literatuurlijst

Investeren in vertrouwen, Coalitieakkoord 2010 – 2014 D66, GroenLinks, PvdA, Seniorenpartij Maastricht en VVD, Maastricht, 26 oktober 2010

Quick Scan Sportbeleid in Maastricht 2012, David Romijn, Sven Bakker, Hugo van der Poel, Mulier Instituut, Utrecht, september 2012

Trends en ontwikkelingen op het gebied van Sport & Bewegen, Reader ten behoeve van de raadscommissie Breed Welzijn d.d. 18 juni 2012, Michiel Hartholt, Gemeente Maastricht, Juni 2012

Presentaties en verslagen van de diverse participatiebijeenkomsten

Sportaccommodaties in beeld, Remco Hoekman, Karin Hoenderkamp en Hugo van der Poel, Mulier Instituut/Arko Sports media, Utrecht, januari 2013

OBiN 2010-2011

Onderzoeksrapport ‘Tariefstelling van gemeentelijke sportaccommodaties en de invloed van de bezuinigingen’, Vereniging Sport en Gemeenten, Den Haag, juni 2012

Een gezonde kijk op Maastricht, Regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2010, GGD Zuid Limburg

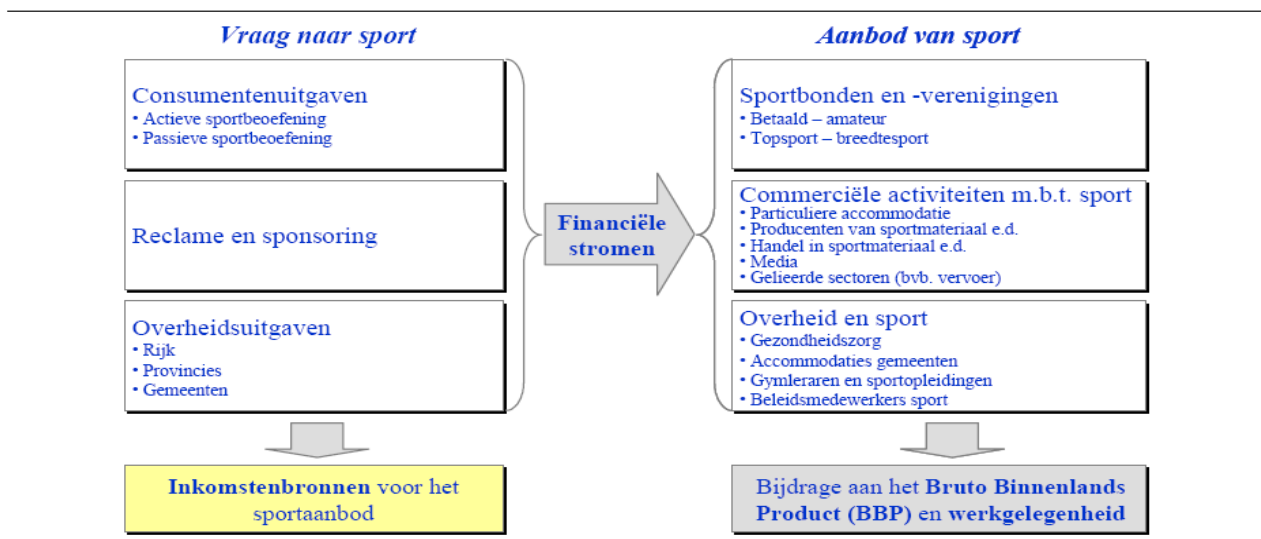
BIJLAGE 1: TABELLEN EN GRAFIEKEN

Tabel 1: Bevolkingsprognose 2012 – 2030 Maastricht (Bron: Etil; Progneff, 2012)

	2012	2015	2020	2030
0-9 jaar (*)	9.017	8.870	9.600	10.470
Groei/daling t.o.v. 2012 (in %)		-1,6%	6,5%	16,1%
10-19 jaar	12.644	11.870	10.540	10.450
Groei/daling t.o.v. 2012 (in %)		-6,1%	-16,6%	-17,4%
20-64 jaar	76.829	76.830	74.610	68.330
Groei/daling t.o.v. 2012 (in %)		0,0%	-2,9%	-11,1%
65-79 jaar	16.502	18.090	19.730	21.580
Groei/daling t.o.v. 2012 (in %)		9,6%	19,6%	30,8%
80 jaar e.o	6.058	6.450	7.050	9.520
Groei/daling t.o.v. 2012 (in %)		6,5%	9,3%	35,0%
TOTAAL	121.050	122.110	121.530	120.350
Groei/daling t.o.v. 2012 (in %)		0,9%	0,4%	-0,6%

(*) N.B.: OPGEMERKT WORDT DAT SPORT- EN BEWEEGDEELNAME WORDT GEMETEN VANAF DE LEEFTIJD VAN 6 JAAR.

Figuur 1 : Vraag naar en aanbod van sport & economie

Source : Policy Research Corporation

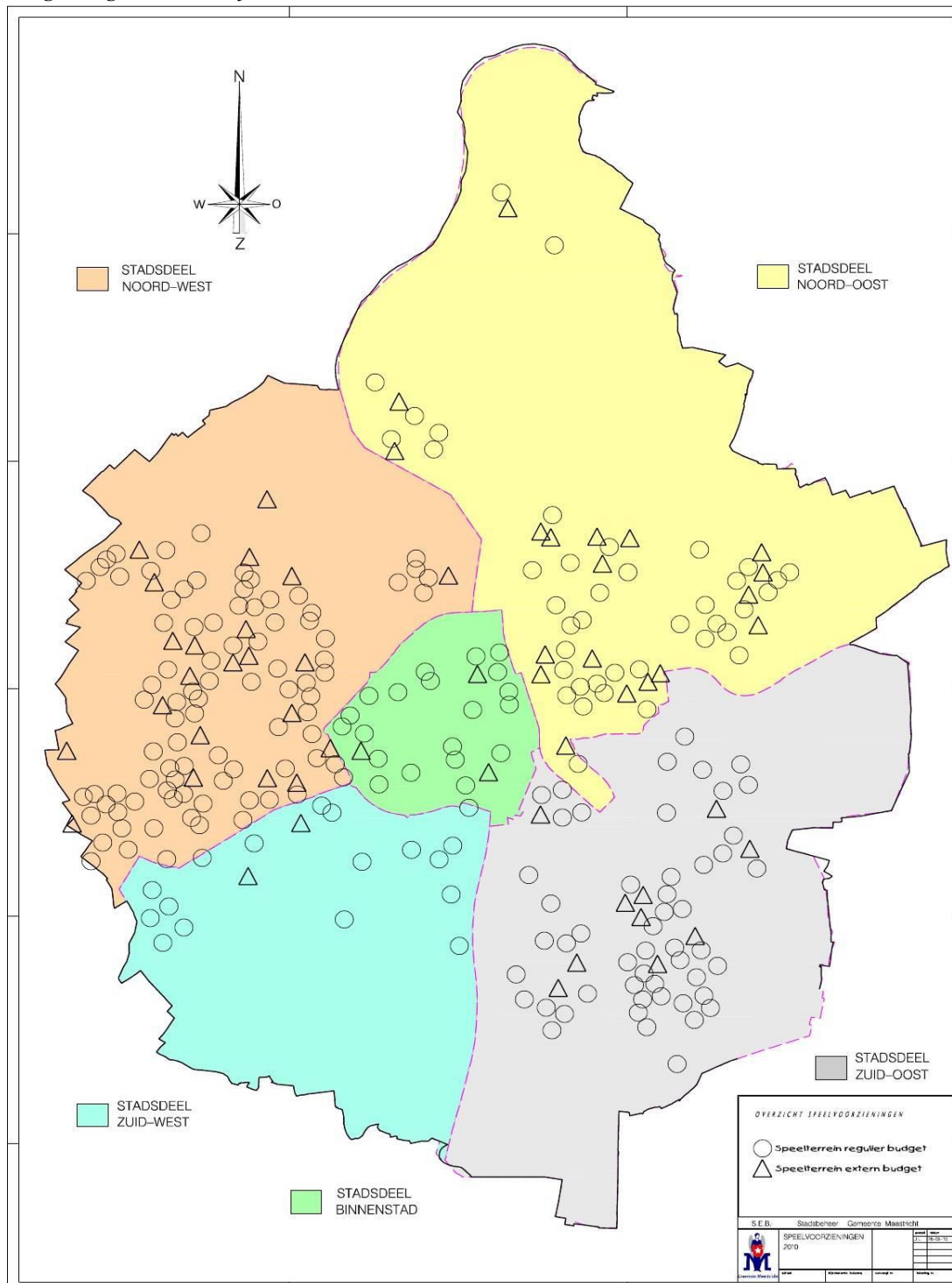

Tabel 2: Overzicht van sporten die het meest worden beoefend (6 t/m 79 jaar)

	Gemeenten 85.000- 160.000 inwoners	Nederland
	%	%
Geen sport	24	24
Aerobics, steps, spinning	8	6
Atletiek	1	1
Badminton	8	6
Basketbal	5	3
Biljart, poolbiljart, snooker	5	5
Bowling	10	10
Bridge	2	2
Dammen	2	2
Danssport	5	6
Darts	5	5
Duiksport	1	1
Fitness (cardio/kracht)	24	23
Golf	3	3
Gymnastiek, turnen	6	5
Handbal	2	1
Hardlopen, joggen, trimmen	17	15
Hockey	3	2
Honkbal, softbal	3	1
Jeu de boules	3	3
Judo	1	1
Kano	2	2
Klimsport (indoor/outdoor)	2	1
Korfbal	1	1
Midgetgolf	6	4
Motorsport	1	1
Paardensport	3	3
Roeien	2	1
Schaatsen (langebaan/kunst)	4	4
Schaken	5	3
Schietsport	1	1
Skeeleren, skaten	6	5
Skiën, langlaufen, snowboarden	5	5
Squash	3	2
Tafeltennis	6	4
Tennis	8	8
Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	3	2
Voetbal (zaal, veld)	12	12
Volleybal (beach, zaal)	4	4
Wandelsport	17	16
Waterpolo	1	1
Wielrennen, tourfietsen, mountainbiken	11	11
Zeilen, surfen	2	2
Zwemsport (excl. waterpolo)	16	18

BIJLAGE 2: OVERZICHT OPENBARE SPORT- EN SPEELPLEKKEN

Overzicht openbare sport- en speelplekken waarin met een Δ opgenomen locaties die vanaf 2004 met externe budgetten gerealiseerd zijn.

BIJLAGE 3: VASTGESTELDE KADERS IN ANDERE BELEIDSDOCUMENTEN

Wel hebben wij als gemeente zelf al diverse kaders vastgesteld die van invloed zijn op de sportvisie. Dit zijn de sociale visie, de economische visie en de Structuurvisie. Ook het Coalitieakkoord 2010-2014 “Investeren in vertrouwen”¹ geeft richting aan de nu voorliggende sportnota.

Daarnaast zijn er nog documenten van hogere overheden waar wij rekening mee houden, zoals het Regeerakkoord 2012 en de Provinciale Sportnota 2013 – 2016.

Coalitieakkoord 2010-2014 “Investeren in vertrouwen”

Relevante kaders uit coalitieakkoord tussen D66, GroenLinks, PvdA, Seniorenpartij Maastricht en VVD.

- Gezien de veranderingen in de samenstelling van de bevolking en de terugloop in middelen, wordt het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties geëvalueerd en geactualiseerd. Het verhogen van de sportdeelname blijft centraal staan.
- Er komt een integraal spreidingsbeleid voor maatschappelijke accommodaties in de structuurvisie, waarin onderwijs, sport en verenigingsleven een plek vindt.
- In Randwijck wordt doorgepakt om een impuls te geven aan het MECC, de bereikbaarheid en de sporthal.

Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008)

Relatie van de sportnota met de stadsvisie is dat de kaders van de sportnota een bijdrage leveren aan het tot stand komen van een goed sportklimaat en sportinfrastructuur ter bevordering van Maastricht internationale kennisstad en stedelijke woonstad.

Structuurvisie Maastricht 2030

De Structuurvisie ‘Maastricht 2030’ is een kaart voor de toekomstige inrichting van Maastricht waarin onder andere de openbare ruimte versterkt wordt, waar de natuur verder ontwikkeld wordt en de infrastructuur verbeterd wordt. Ze geeft antwoord op de ontwikkelingen die de komende jaren op de stad afkomen: veranderingen in de bevolkingssamenstelling (de afname van het aantal kinderen met zo’n 20%, de toename van het aantal ouderen in dezelfde mate en de toename van studenten), de gevolgen van klimaatverandering, de veranderende behoefte van de burger (de wens naar meer keuzevrijheid en diversiteit neemt toe). Burgers willen meer invloed op hun leven, dus meer betrokkenheid bij ontwikkelingen in hun directe omgeving ook op de fysieke vormgeving van hun leefomgeving). En ook de toegenomen mobiliteit van de samenleving (men kan (en wil) zich over grotere afstanden verplaatsen), etc.

Als antwoord op bovenstaande ontwikkelingen en om de aantrekkelijkheid van de stad voor de bestaande en nieuwe) inwoners, ondernemingen en haar bezoekers te verbeteren, maakt Maastricht heldere keuzes. Maastricht gaat voor een versterking van de internationale positionering, zorgt voor een robuuste en duurzame bereikbaarheid, investeert in groen en landschap en vergroting van de stedelijkheid en ontmoeting. Vervolgens kiest de gemeente Maastricht ook voor een duidelijke rol. De gemeente heeft de taak om te zorgen voor een solide raamwerk: de infrastructuur (weg en spoor), het landschap (groen en water) en de voorzieningenstructuur (in zowel de buurten als de binnenstad). Binnen dit raamwerk faciliteert de gemeente ontwikkelingen van onderop.

Het centrale thema van de Structuurvisie is “Ruimte voor ontmoeting”. Maastricht wil meer ruimte voor ontmoeting creëren door te investeren in (grotendeels) bestaande ontmoetingsplekken en aantrekkelijke routes. Herschikking/clustering van maatschappelijke voorzieningen, waardoor ze van elkaars nabijheid kunnen profiteren, leidt tot ontmoetingsplekken in woonwijken. Het bredere aanbod van verschillende functies versterkt de mogelijkheid van ontmoeting van burgers, een belangrijk ingrediënt voor een leefbare stad. De focus ligt op evenwichtige spreiding over de stad, aansluitend bij en inspelend op wensen en gedragspatronen van burgers en organisaties. Deze basisprincipes zijn leidend voor de sportaccommodaties en -voorzieningen in Maastricht

Sociale Visie

De Sociale visie moet bijdragen aan de realisatie van de ambities uit de Stadsvisie en is daarmee gericht op de lange termijn. De Visie moet daarnaast richtinggevend zijn voor het gemeentelijk sociale beleid in de komende 10 jaar (middellange termijn). Gelet op de aankomende herijking van de sociale stelsels kan a priori worden vastgesteld dat het sociale domein zich in de komende periode in een transformatiefase bevindt. Deze periode zal in het teken staan van steeds meer gemeentelijke taken en een structurele besparingsopgave. Deze Sociale Visie zal zich dan ook niet alleen (moeten) richten op de vraag welke ambities Maastricht op de lange termijn voor zichzelf formuleert, maar vooral ook op de vraag hoe het sociale speelveld (burger, maatschappelijke middenveld, professionals) eruit ziet. Dit mede gelet op (veranderende) rollen, taken en verantwoordelijkheden en de reeds geformuleerde - en met regelmaat herbevestigde - ambitie om meer kwaliteit van leven voor Maastrichtenaren - vooral de meest kwetsbare -, gepaard met minder inzet van publieke middelen.

De Sociale Visie wordt in 2013 aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd en biedt kaders waarmee in de nu voorliggende sportvisie rekening moet worden gehouden.

Wij zien de Sociale Visie als een kans om verbindingen te leggen binnen het sociale domein. Als voorbeeld kan genoemd worden dat de mogelijkheden om sport en Wmo-Wpg te verbinden, verder verkend moeten worden, waarbij wij ervan overtuigd zijn dat we tot mooie en slimme combinaties kunnen komen.

Het mes snijdt hierbij aan twee kanten: door deze integrale benaderingswijze realiseert de gemeente verschillende doelen van de Wmo-Wpg en biedt ze tevens kans sport te versterken. Ook hierbij geldt steeds als uitgangspunt dat we streven naar maatwerk en willen aansluiten bij de 'eigen kracht' van inwoners. Het resultaat van deze samenwerking kan zijn dat burgers via sport en bewegen (weer) mee kunnen doen in de samenleving.

Economische Visie 2020

In februari 2013 is de Economische visie 2020 "made in Maastricht" vastgesteld. De stad kiest voor drie prioriteiten waarin de kansen voor economische ontwikkeling van de stad vooral liggen. De kansen liggen er op het gebied van kennis en innovatie, het versterken van de relatie tussen cultuur en economie en het versterken van Maastricht als ontmoetingstad. Belangrijk in deze visie is de groei van de Universiteit Maastricht. Vanuit Sport dient deze ontwikkeling – voor zover sport-gerelateerd – mede gefaciliteerd te worden.

Regeerakkoord 2012 'Bruggen slaan'

In dit akkoord wordt ook aandacht besteed aan sport en bewegen. De passages uit het akkoord en de betekenis hiervan voor de gemeente, wordt hieronder beschreven. Het is voor ons van belang om rekening te houden van met de kaders van het kabinet, omdat aansluiting daarbij eventueel kan leiden tot het ontvangen van (impuls)subsidies.

Wat wil het Kabinet?

Het kabinet acht sport van groot maatschappelijk belang. Voldoende en veilig sporten houdt jonge en oude mensen fitter en gezonder. Er moeten meer mensen kunnen sporten en bewegen in hun eigen omgeving en er zijn dan ook nog veel mogelijkheden om de openbare ruimte beter te benutten, stelt het kabinet. Daartoe wil het kabinet de samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, scholen en sportverenigingen bevorderen, voldoende ruimte voor sport en bewegen bij de aanleg van nieuwe wijken, meer gymlessen per week in het primair onderwijs en stoppen met de inzet voor de Olympische Spelen in 2028.

Het kabinet meldt ook dat het belangrijk is dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen sporten. Daarom wordt de subsidie aan Jeugdsportfonds Nederland verlengd en de Sportimpuls verhoogd. Ook worden de mogelijkheden voor bijzondere bijstand in de vorm van een aanvullende zorgverzekering of een pas voor culturele, maatschappelijke en sportvoorzieningen ruimer.

Net zoals bij het vorige kabinet staat ook hier het thema Sport en Veiligheid op de agenda.

Er zijn nog altijd te veel mensen die sport voor anderen verpesten. Voetbalhooligans worden daarom hard aangepakt. Ook verbaal en fysiek geweld op of om het sportveld verdient volgens het kabinet een strenge straf en men vindt dat sportbonden en sportverenigingen hier een taak hebben.

Het kabinet wenst het aantal gymnastiekuren uit te breiden van 1,5 tot 3 uur per week.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het programma Sport en Bewegen in de Buurt zal worden gecontinueerd, waarbij er aandacht zal komen voor de positie van beweegruimte in de gemeentelijke planvorming. Er ligt al nadruk op de samenwerking tussen gemeenten, sportverenigingen, bedrijven, maar ook het onderwijs is een belangrijk partner. De partners binnen het programma zullen gaan kijken op welke wijze gemeenten gestimuleerd kunnen worden op het terrein van ruimtelijke planvorming en openbare ruimte in relatie tot sport en bewegen.

Het NOC*NSF zal extra financiële middelen voor de sportimpuls zal ontvangen. Gemeenten kunnen geen aanspraak maken op dit budget, maar in samenwerking met sport- en beweegaanbieders kunnen zij wel bijdragen aan de planvorming en de subsidieaanvraag. De aanvraagcriteria zullen waarschijnlijk worden aangepast aan de doelstelling, namelijk het laten sporten en bewegen van kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.

Het Jeugdsportfonds kan voor gemeenten een interessante en mogelijke samenwerkingspartner zijn bij de sportdeelname van kinderen uit gezinnen met een lager inkomen.

Provinciale Sportnota 2013-2016

Provinciale Staten stelden op 22 februari 2013 unaniem het beleidskader sport 2013-2016 vast. Bij het opstellen van dit beleidskader werden de sectoren overheid, sport, bedrijfsleven, onderwijs en zorg nauw betrokken.

Centrale ambitie van het beleidskader is dat sport substantieel bijdraagt aan de versterking van het leef- en vestigingsklimaat in Limburg en positieve effecten genereert op het terrein van leefbaarheid, gezondheid, economie en ruimte. Het sportbeleid richt zich op de onderdelen: breedtesport/sportstimulering, talentontwikkeling/topsport en (top)sport evenementen.

Daarnaast ondersteunt de Provincie met gemeenten het Jeugdsportfonds Limburg en de infrastructuur voor gehandicaptensport in Limburg.

Daarnaast is er unaniem een motie aangenomen om te komen tot een promotie- en actieplan voor de Euregio Maas-Rijn als dé fiets- en wieleregio van Europa.